

Fullmactsbeslut nr 8
Administrativ förstärkning

Avsändare
Camilla Sjölund Lundevall

Beslut fattat
2021-01-11

Fullmactsbeslut gällande tidsbestämda anställningar på timme för administrativt kanslistöd och i kårexpeditionen

Bakgrund

I linje med beslutade insatser i årets operativa plan och budget samt då vakans uppstått har uppstått behov av medarbetare till kårexpeditionen samt för administrativt stöd i kansliadministrativa uppgifter och protokollföring vid styrelsens och fullmäktiges möten VT21. Modellen för att anställningen följer inledningsvis den som tagits fram gällande tidsbestämda anställningar på timme, inom ramen för gällande kollektivavtal, och behovet av insatser dimensioneras löpande i dialog mellan verksamhetschef och medarbetare. I anställningsavtalet regleras varje tjänstgöringstillfälle som en separat överenskommelse om anställning, vilken godkänns efter utfört arbete. Formen för anställningen utvärderas efter en inledande fas då en tydligare samlad bild av tidsåtgången för beskrivna uppgifter finns.

Till uppdraget har rekryterats Angela Katumba. Angela är sedan sina tidigare engagemang som förtroendevald en känd och uppskattad medarbetare inom SUS.

Beslut

Med stöd av fullmakt enligt styrelsens arbetsordning har verksamhetschefen beslutat om tidsbegränsad anställning på timme för Angela Katumba.

Hörande

Detta beslut är fattat i samråd med kårordförande Sofia Holmdahl och vice kårordförande Elis Wibacke.

Sofia Holmdahl
Kårordförande

Elis Wibacke
Vice kårordförande

Fullmactsbeslut nr 9

Ombud

Avsändare
Camilla Sjölund Lundevall

Beslut fattat

2021-02-01

Tillsättande av ombudstjänst

Bakgrund

I linje med beslutade insatser i årets operativa plan och då vakans uppstått på ombudssidan har SUS rekryterat ett ombud till team Påverkan och inflytande. Uppdraget är att, tillsammans med övriga ombud, ge stöd till studenter och doktorander på individ-, institutions-, fakultets- och central nivå. Härefter ligger att medverka till att säkerställa studenters rättssäkerhet och medverka i beredande och beslutande organ genom riktade insatser, underlag och utredningar till kärledningen samt stöd till student- och doktorandråd. Rekryteringsprocessen har genomförts av teamledare Jenny Wirén och kommunikator Max Emanuelsson. Rekommendation har avgivits i ärendet.

Efter intervjuer med tre slutkandidater och efterföljande referenstagning kunde rekryteringsprocessen slutföras under januari 2021.

Kandidaten som rekommenderats till tjänsten heter Emelie Baiden. Emelie har en kandidatexamen inom samhälls- och kulturanalys från Linköpings universitet och har även läst kurser på Stockholms universitet. Under sin studietid har hon varit engagerad inom studentinflytandet i olika roller och har god uppfattning om hur studentinflytande fungerar. Emelie har lång erfarenhet av att arbeta i idédriven sektor och har arbetat inom studieförbundet ABF i flertalet roller med relevans för ombudstjänsten. Till tidigare roller hör arbete i projekt med grund i rättighetsfrågor och erfarenheter av bemötande av ideellt engagerade medlemmar. Av relevans är vidare hennes erfarenheter i fackliga sammanhang att hantera känsliga frågor i dialog med berörda individer. Sammantaget matchar hennes erfarenheter väl de förväntningar på resultat som ställs i tjänsten som ombud.

Vid referenstagning har bekräftats intrycket av Emelie som en engagerande och hårt arbetande person som är duktig på driva arbeten och projekt framåt.

Mot ovan angiven bakgrund bedöms Emelie vara rätt person för tjänsten som ombud.

Beslut

Verksamhetschefen beslutar med anledning av ovanstående att anställa Emelie Baiden tillsvidare med sex månaders provanställning från och med 2021-02-02.

Hörande

Detta beslut är fattat i samråd med kårordförande Sofia Holmdahl och vice kårordförande Elis Wibacke.

Sofia Holmdahl
Kårordförande

Elis Wibacke
Vice kårordförande

Fullmactsbeslut nr 9

KX-medarbetare

Avsändare

Camilla Sjölund Lundevall

Beslut fattat

2021-02-08

Fullmactsbeslut gällande tidsbestämda anställningar på timme i kårexpeditionen

Bakgrund

I linje med beslutad organisationsplan och budget har avsatts resurser för tidsbestämda anställningar på timme i kårexpeditionen för verksamhetsåret 2020/2021. En modell för att dessa anställningar har tagits fram inom ramen för gällande kollektivavtal och behovet av insatser dimensionerades inför terminsstarten HT20. Inför VT21 har behov av nya medarbetare i KX aktualiserats och annonsering skett på SUS hemsida.

Efter intervju och referenstagning har två KX-medarbetare rekryterats. I anställningsavtalet regleras varje tjänstgöringstillfälle som en separat överenskommelse om anställning, vilken godkänns efter utfört arbete.

Beslut

Med stöd av fullmakt enligt styrelsens arbetsordning har verksamhetschefen beslutat om tidsbegränsad anställning på timme för Sofia Flores.

Hörande

Detta beslut är fattat i samråd med kårordförande Sofia Holmdahl och vice kårordförande Elis Wibacke.

Sofia Holmdahl
Kårordförande

Elis Wibacke
Vice kårordförande

Diskussionsärende
4.1. Eventuella motioner till SFSFUM

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

4.1. Eventuella motioner till SFSFUM

Bakgrund

Den 15, 19 och 23–25 april äger Sveriges förenade studentkårers fullmäktigesammanträde (SFSFUM) rum digitalt. Arbetet inför SFSFUM 2021 ligger i startgroparna och med anledning av detta behöver kårstyrelsen fundera över om SUS vill skicka in motioner till SFSFUM, antingen som SUS eller tillsammans med andra kårer. Det går att motionera på någon av SFS styrelses propositioner, vilka har reviderats efter kårernas inspel på medlemsmötet och kommer att offentliggöras den 18 februari, eller att lämna in övriga motioner.

Föregående år skickade vi in en motion med bakgrund till ett beslut i vårt fullmäktige. I år har vi inga sådana beslut men presidiet ställer sig positiva till att styrelsen vill motionera. Deadline för motioner är den 11 mars vilket innebär att vi måste ta beslut om motioner till SFSFUM senast på kårstyrelsesammanträdet den 9 mars.

Vi flaggar också för att presidiet kan komma att lägga fram förslag till motioner till nästkommande möte.

Diskussionsärende
4.2. Stockholms studentvän

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

4.2. Stockholms studentvän

Bakgrund

Varje år utser SSCO Stockholms studentvän. Utmärkelsen kan tilldelas organisationer, företag, myndigheter, kommuner eller delar av dessa samt till enskilda eller grupper av personer. Stockholms studentvän är SSCO:s utmärkelse för värdefulla insatser för Stockholms studenter och studentkårer samt för främjandet av Stockholm som studentstad. Utmärkelsen har delats ut årligen sedan 2002.

Föregående år nominerade SUS bland annat Anna-Karin Björling som är utredare på Rektors kansli för det engagerade arbetet med studentinflytande som ledde fram till Reglerna för studentinflytande. I relation till många andra lärosätens regelverk kring studentinflytande är Stockholms universitets progressivt vilket SUS tillsammans med Anna-Karin varit ansvariga för. Presidiet föreslår därför att vi återigen nominerar henne till Stockholms studentvän.

SUS har nomineringsrätt och presidiet öppnar upp för diskussion och förslag på nomineringar. Vi har rätt att nominera flera kandidater.

Beslutsärende
5.1. Eventuella motionssvar till VårFum

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

5.1. Eventuella motionssvar till VårFum

Bakgrund

Till kårfullmäktigesammanträdet den 25 februari har det inkommit fem motioner som kårstyrelsen ska lägga fram motionssvar till. Dessa motioner är:

- Skydda mänskliga rättigheter
- Revidera placeringspolicyn
- Stöd för studenternas kamp för demokrati Myanmar
- Stå redo för studenternas återkomst
- Alla studenters möjligheter

Presidiet har lagt fram förslag på motionssvar men uppmuntrar kårstyrelsens åsikter och öppnar upp för diskussion.

Beslutsförslag

Presidiet föreslår kårstyrelsen med anledning av ovanstående

att anta motionssvaret till Skydda mänskliga rättigheter enligt bilaga

att anta motionssvaret till Revidera placeringspolicyn enligt bilaga

att anta motionssvaret till Stöd för studenternas kamp för demokrati Myanmar enligt bilaga

att anta motionssvaret till Stå redo för studenternas återkomst enligt bilaga

att anta motionssvaret till Alla studenters möjligheter enligt bilaga

Motion
7.1. Skydda mänskliga rättigheter

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Amnesty International Students of Stockholm
UNA Stockholm University
Rainbows

7.1. Skydda mänskliga rättigheter

Bakgrund

Universitet och högskolor ska vara en plats för lärande där alla är välkomna oavsett etnicitet, trosuppfattning, könsidentitet, könsuttryck eller sexualitet. Detta är redan gällande i Sverige i och med diskrimineringslagen (SFS 2008:567). Genom internationella universitetssamarbeten har Sverige en möjlighet att påverka studieklimatet i andra länder och därför har vi en uppgift att verka för att mänskliga rättigheter inte kränks på andra länders lärosäten.

I Ankara står just nu 18 studenter och en lärare inför rätta efter att ha anordnat Pride på METUs campus då universitetet hade valt att själva införa en regel mot HBTQ+ sammankomster -en tydlig inskränkning av mänskliga rättigheter. Polisen (som blivit tillkallade av METUs rektor) använde övervåld då de med tårgas, pepparspray och gummikulor avslutade den fredliga sittdemonstrationen. Ändå har fortfarande flera svenska universitet samarbeten med universitetet i fråga, i vad som tycks vara en helt oproblematiserad händelse från Svenskt håll. Dessa universitet är: Luleå tekniska universitet, Umeå Universitet, Blekinge Universitet, Linköpings Universitet, Göteborgs Universitet, och Linnéuniversitetet. Stockholms Universitet har alltså inte något samarbete, men borde ta ansvar genom att tydligt fördöma samarbeten med universitet som så tydligt kränker studenters rättigheter och i förlängningen inspirera andra svenska lärosäten att göra detsamma.

Beslutsförslag

Med anledning av detta yrkas:

att 1 SUS i enlighet med motionens intentioner ovan publicerar ett uttalande som fördömer svenska universitets samarbeten med universitet som kränker mänskliga rättigheter.

att 2 SUS också hänvisar till pålitliga källor i detta uttalande.

att 3 SUS också översätter uttalandet till engelska.

att 4 SUS verkar för att nuvarande och framtida samarbetspartners till Stockholms Universitet utvärderas utifrån hur de upprätthåller mänskliga rättigheter på universitetet.

att 5 SUS verkar för att Stockholms Universitets ledning gör ett tydligt ställningstagande kring samarbeten med universitet som inskränker på studenters,

forskare och andra personers mänskliga rättigheter och avslutar sådana samarbeten - förutom personutbyte som exempelvis student eller doktorand - om ingen förändring genomförs.

att 6 SUS skickar in en motion om att andra studentkårer verkar för att sina universitets ledningar tar samma beslut i internationella samarbeten till Sveriges Förenade Studentkårer och European Students' Union kommande fullmäktige.

Motionssvar
7.1.1. Skydda mänskliga rättigheter

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Kårstyrelsen

7.1.1. Motionssvar till: Skydda mänskliga rättigheter

Bakgrund

Kårstyrelsen tackar för inkommen motion!

Kårstyrelsen delar motionärernas åsikt om att alla människor är lika mycket värda och ska behandlas därefter, inte minst av lärosäten runt om i världen. Att studenter inte får anordna Pridefiranden är förkastligt och SUS presidium har därför i en replik på #studietid debatt den 17 december fördömt METU:s agerande. Med bakgrund till att Pride inte är en självklarhet i hela världen är det extra viktigt att vi fortsätter vara delaktiga i de Pridefiranden vi själva tidigare deltagit i och inte minst i Academic Pride. Kårstyrelsen ställer sig positiv till att SUS gör ett uttalande där vi fördömer att svenska universitet samarbetar med universitet som kränker mänskliga rättigheter.

Motionärerna vill även att SUS ska verka för att Stockholms universitets nuvarande och framtida samarbetspartners ska upprätthålla mänskliga rättigheter vilket naturligtvis är en mycket viktig fråga. Dock är det svårt för SUS att göra detta i samtliga fall då vi inte deltar i stora delar av beredningen och beslut där beslut om samarbeten tas. I de fall vi deltar, inte minst i det europeiska CIVIS-samarbetet, som i sin tur upprättar allianser med partneruniversitet i Afrika och Mellanöstern, är det en självklarhet för SUS att arbeta för att SU endast ska samarbeta med länder som inte kränker mänskliga rättigheter.

Stockholms universitet har tillsammans med Karolinska Institutet, KTH och Lunds universitet nyligen initierat ett samarbete för att fördjupa sin kompetens om potentiella samarbetspartners för att kunna driva internationella samarbeten på ett säkert och ansvarsfullt sätt. I samarbetet ges även stöd till exempelvis etikråd att granska universitetets internationella projekt ur internationellt etisk synvinkel. Denna utveckling följer vi noga.

Vidare ingår Stockholms universitet i det internationella nätverket Scholars at Risk, vilket innebär att SU i vissa fall tar emot forskare som är förhindrade att verka i sitt hemland. Trots detta kommer det dessvärre vara omöjligt att få SU att fatta ett tydligt ställningstagande kring alla samarbeten med universitet som inskränker på studenters, forskares och andra personers mänskliga rättigheter och att avsluta alla sådana samarbeten. Att verka för detta riskerar därför att ta stort tid från annat arbete.

SUS kan heller inte, vare sig genom SFS eller ESU, påverka vad andra studentkårer gör eller uttalar sig om. Däremot kan vi uppmärksamma sakfrågan, vilket vi gör bäst i form av ett eget uttalande och att verka för att SU vid framtida samarbeten ska ta hänsyn till

om dess samarbetspartners upprätthåller mänskliga rättigheter. Därutöver kan vi naturligtvis uppmärksamma problematiken inom ramen för vår vanliga kontakt med SFS. Det har vi exempelvis gjort angående händelserna på METU.

Avslutningsvis rekommenderar kårstyrelsen kårfullmäktige att i arbetet med revideringen av SUS åsiktsdokument införa ett stycke om akademisk frihet och internationell solidaritet, för att synliggöra SUS åsikter inom området. Det skulle vara bra för SUS att kunna luta sig mot en sådan text i framtiden.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att avslå motionen

att SUS i enlighet med motionens intentioner publicerar ett uttalande som fördömer svenska universitets samarbeten med universitet som kränker mänskliga rättigheter, hänvisar till pålitliga källor i uttalandet samt översätter det till engelska

att SUS verkar för att Stockholms universitet vid framtida samarbeten ska ta hänsyn till om dess samarbetspartners upprätthåller mänskliga rättigheten vid lärosätena

Motion
7.2. Revidera placeringspolicyn

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
S-studenter

7.2. Revidera placeringspolicyn

Bakgrund:

SUS har idag en policy för att reglera förvaltningen av ekonomiska medel. I denna fastställs, bland annat, att SUS inte ska placera kapital i bolag som säljer vapen, tillverkar tobak eller utviner fossila energikällor. Detta är positivt. SUS kapital ska placeras på ett moraliskt försvarbart sätt som bidrar till en bättre värld. SUS måste vara ett föredöme när det gäller placera av ekonomiska medel.

Idag äger SUS aktier i skolkoncernen Academedia AB genom fondinnehav. Bolaget driver såväl förskolor som grundskolor och gymnasieskolor. Academedia AB hade 2019/2020 en omsättning på 12,3 miljarder kronor och gjorde en vinst på 431 miljoner efter skatt. De har under 2019 och 2020 gjort utdelningar till sina aktieägare. Koncernens huvudsakliga intäkter är den skolpeng som de får för sina elever. Skattepengar avsedda till barn och ungdomar går därför i slutändan till aktieägare i både Sverige och i utlandet. Vinstintresset är ett felaktigt incitament som inte bidrar till en bättre utbildningskvalité.

Vi tycker inte att SUS ska äga aktier i bolag som driver skolor. Vi anser att dessa vinstdrivande företag eroderar den svenska skolan och bidrar till ökad segregation. Studier har visat att betygsinflationen är större i skolor som drivs med vinstintresse än skolor drivna av kommuner. Andra studier har visat på att studenter som kommer från friskolor är sämre förberedda för studier på högskolor och universitet. Som studentkår måste SUS tänka på hela utbildningskedjan. SU drabbas av att studenter är dåligt förberedda för högre studier och av att betygsinflationen gör antagningsprocessen orättvis. Vi menar därför att SUS, med dagens placering av kapital i aktiebolag som driver skolor, bidrar till att upprätthålla vinstintresset i skolsektorn. Vi tycker att SUS ska avveckla och upphöra med dessa typer av placeringar framöver.

Beslutsförslag:

Att 1. kårstyrelsen ser över placeringspolicyn.

Att 2. I detta arbete särskilt beaktar att SUS inte ska placera kapital i aktiebolag som driver skolor.

Motionssvar
7.2.1. Motionssvar till: Revidera placeringspolicyn

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Kårstyrelsen

7.2.1. Motionssvar till: Revidera placeringspolicyn

Bakgrund

Kårstyrelsen tackar för inkommen motion!

SUS har besparingar i form av värdepapper och hur SUS investerar sitt kapital regleras i SUS placeringspolicy. I placeringspolicyn regleras bland annat var SUS inte ska placera kapital. Detta innefattar bland annat bolag som säljer vapen eller tillverkar tobak. Det är SUS styrelse som beslutar om SUS placeringspolicy, liksom övriga policydokument inom organisationen.

I SUS organisatoriska struktur är kårstyrelsen ansvarig för det strategiska beslutsfattandet vilket innefattar beslut på policynivå. Detta betyder att det är kårstyrelsen, med dess ledamöter och suppleanter, som ansvarar för att leda och styra SUS och ansvaret att uppmärksamma att en policy bör revideras ligger på kårstyrelsen.

Kårstyrelsen reviderade en stor mängd policydokument under hösten men det kan finnas goda skäl att diskutera placeringspolicyn eller andra policydokument igen. Vi uppmanar därför S-studenters kårstyrelseledamöter att ta upp frågan om revidering av policydokument i kårstyrelserummet där frågan hör hemma. Med bakgrund till detta föreslår kårstyrelsen att avslå motionen.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att avslå motionen

Motion
7.3. Stöd för studenternas kamp för demokrati i Myanmar

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
S-studenter

7.3. Stöd för studenternas kamp för demokrati i Myanmar

Bakgrund

Vi är många som bevittnat den senaste tidens händelseutveckling i Myanmar med förskräckelse. Militärkuppen i Myanmar den 1 februari 2021 är en sorglig påminnelse om att kampen för demokrati och alla människors lika värde aldrig får ta en paus. Kuppmaakarnas tongångar om valfusk känner vi igen från andra illegitima maktövertagande i historien och är ett fult sätt att försöka sprida misstro och förakt mot det demokratiska systemet. En nationell militärstyrka får aldrig vända sig mot sitt eget folk och avsätta en demokratiskt vald ledare.

Demokratiska krafter i Myanmar har stått upp mot våldet och höjt sina röster mot våldet på demokratin. På landets universitet har studenter mobiliserat sig för att protestera mot militärkuppen och stå upp för demokratin. Fler hundra lärare och studenter samlades till exempel för en demonstration på Rangoon University för att visa sitt missnöje mot militärkuppen. SUS behöver visa solidaritet med de demokratiska krafterna i Myanmar och markera sin avsky mot den myanmarska militärens våld på demokratin och vanliga medborgare. SUS bör instämna i de myanmarska studenternas krav på att de demokratiskt valda ledarna ska släppas fria. Därför bör SUS göra ett uttalande till stöd för studenternas kamp för demokratin i Myanmar och samtidigt fördöma det rättsvidriga maktövertagandet i landet.

Beslutsförslag

Motionärernas yrkande

att 1 SUS i enlighet med motionens intentioner ovan publicerar ett uttalande till stöd för studenter och demokrati i Myanmar.

att 2 SUS också hänvisar till pålitliga källor i detta uttalande.

att 3 SUS också översätter uttalandet till engelska.

Motionssvar
7.3.1. Stöd för studenternas kamp för demokrati i Myanmar

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Kårstyrelsen

7.3.1. Motionssvar till: Stöd för studenternas kamp för demokrati i Myanmar

Bakgrund

Kårstyrelsen tackar för inkommen motion!

Kårstyrelsen delar motionärernas åsikt om att alla människor är lika mycket värda och att militärkuppen i Myanmar i februari var förkastlig. Den kommer inte minst att inverka negativt på den redan bristfälliga akademiska friheten vid landets universitet. Studenter har historiskt och i vår samtid varit en viktig motståndskraft mot antidemokratiska krafter. Det var exempelvis omfattande studentprotester som initierade sammetsrevolutionen i Tjeckoslovakien 1989. Motståndet mot militärkuppen i Myanmar är det senaste exemplet på studenters kamp för frihet.

SUS gjorde, efter motion i fullmäktige, ett uttalande den 20 augusti 2020 angående akademisk frihet och internationell solidaritet. Genom detta generella uttalande har vi redan visat att vi fördömer attacker mot akademisk frihet och autonomi samt visat vårt stöd för de studenter som kämpar för sina rättigheter. Under hösten har SUS även gjort specifika uttalanden som fördömt situationen i Belarus och terrordådet vid Kabuls universitet. Därför ställer sig kårstyrelsen positiv till att även göra ett uttalande om Myanmar.

SUS kan dock omöjligen uttala sig om varje enskild attack mot den akademiska friheten runtom i världen då de tyvärr sker alltför ofta. Det betyder inte att vi inte bryr oss. Kårstyrelsen rekommenderar därför kårfullmäktige att i arbetet med revideringen av SUS åsiktsdokument införa ett stycke om akademisk frihet och internationell solidaritet, för att synliggöra SUS åsikter inom området. Det skulle vara bra för SUS att kunna luta sig mot en sådan text i framtiden.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att bifalla motionen

Motion
7.4. Stå redo för studenternas återkomst

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
S-studenter

7.4. Stå redo för studenternas återkomst

Bakgrund

Nu har det gått snart ett år sedan Stockholms universitet (SU) övergick till distansundervisning. För att bromsa smittspridningen och minska dödsfall har pandemin tvingat oss alla i samhället till social distansering. Med all rätt. Men det kommer med vissa konsekvenser. Folkhälsomyndigheten varnar för ökad psykisk ohälsa som indirekt effekt utav coronapandemin och vi vet sedan tidigare att studenter mår sämre än andra grupper i samhället. Detta är en rejäl varningsklocka. Det kommer komma en tidpunkt då studenterna återvänder till campus för undervisning och då måste SU vara redo för att ta emot dem.

Det betyder att det måste finnas en fungerande studenthälsa, men det betyder också att universitetet måste jobba förebyggande mot den psykiska ohälsan bland studenter – med andra ord främja den psykiska hälsan.

I talande stund deltar SU och Stockholms universitets studentkår (SUS) bland annat i ett internationellt forskningsprojekt för att kartlägga den psykiska ohälsan bland studenter och utvärdera potentiella insatser. Vilket är bra. Men problemet finns här och nu. Studenter rapporterar om stress, om oro, om ensamhet inte minst i ljuset av pandemin. Vi i SUS bär ett ansvar att ta dessa känslor seriöst och komma på kreativa lösningar på hur vi kan jobba mot dem. Vi kommer som tidigast att vara tillbaka på campus för schemalagd undervisning redan i höst. Därför föreslår vi att SUS ska ta fram en handlingsplan för hur vi med direkta insatser kan bidra till att främja den psykiska hälsan bland studenter.

Beslutsförslag

Motionärernas yrkande

att SUS ska ta fram en handlingsplan för hur SUS tillsammans med universitetet ska jobba för att främja studenters psykiska hälsa och förebygga psykisk ohälsa.

Motionssvar
7.4.1. Stå redo för studenternas återkomst

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Kårstyrelsen

7.4.1. Motionssvar till: Stå redo för studenternas återkomst

Bakgrund

Kårstyrelsen tackar för inkommen motion!

Studenters välmående och psykiska hälsa är en viktig fråga för SUS och alltid en fråga som står i fokus. Verksamhetsåret 2020/2021 är ”Ta studenters välmående på allvar” en prioriterad påverkansfråga vilket gör att det läggs ytterligare vikt vid frågan. Studenters hälsa, behovet av resurser till studenthälsan, samt förebyggande åtgärder, är något presidiet ofta pratar om i möten med universitetets olika organ. Psykisk hälsa är tack vare SUS och övriga kårer runtom i Sverige även en central fråga för Sveriges förenade studentkårer (SFS), som publicerat flera rapporter om Coronapandemins följder för studenter. Med anledning av pandemin har SUS under året arbetat än mer aktivt mot universitetet i frågor om studenters hälsa, och närmast, nu i februari, ska vi belysa konsekvenserna av ensamarbete för studenter under pandemin för bland annat universitetsdirektören.

Kårstyrelsens uppfattning är dock inte att SUS behöver ta fram en handlingsplan för att arbeta för att Stockholms universitet ska främja studenters psykiska hälsa och förebygga den psykiska ohälsan. Detta är något som kontinuerligt görs i dialogen med universitetet, inte minst i frågor som rör pandemin. SUS presidium möter universitetsledningen varje vecka för att diskutera frågor som rör studenter under pandemin där frågan om psykisk hälsa är återkommande. Arbetet med studenters välmående präglar hela SUS verksamhet och inte minst i presidiets arbete gentemot universitetet. Kårstyrelsen menar att dokumentation av något vi redan gör tar tid från det viktiga arbetet för att främja studenternas välmående och situation.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att avslå motionen

Motion
7.5. Alla studenters möjligheter

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Douglas Ahlberg, AFK

7.5. Alla Studenters möjligheter

Bakgrund

Idag finns det inga tydliga riktlinjer för hur universitet ska hantera studenter med funktionsvariationer. Bristen på riktlinjer ger resultatet att Sveriges lärosäten idag gör egna tolkningar av vilken grad av anpassning som måste ske, exempelvis i kursplaner och examinationer. Resultatet är att det råder en stor ojämlikhet i hur studenters behov tillgodoses. Exempel på anpassningar som kan, och ofta görs, är att studenter med exempelvis dyslexi eller NPF-diagnoser får extra skrivtid vid examinationer eller uppgiftsinlämningar. Enligt Diskrimineringslagen (2008:567) 3 kapitlet framgår det att lärosäten ska bedriva ett arbete med aktiva åtgärder angående kursplan, examinationer och bedömningar av studenternas prestationer, men det tydliggörs inte vad detta kan eller bör vara. I en undersökning av Universitetskanslersämbetet kom det fram att universitet skiljer sig mycket i deras tolkning av lagen. Detta gör att varken studenter vid Stockholms universitet eller andra lärosäten i Sverige kan veta vilka rättigheter de har att få anpassat stöd i sin utbildning.

Hur anpassningar görs varierar alltså lokalt. Studenter kan få mer tid vid skriftlig tentamen eller förlängd tid för inlämning av en inlämningsuppgift. Examinationen kan också delas upp i flera delar. En annan variant är möjligheten att få komplettera en skriftlig examination med en muntlig examination och vice versa, även olika tekniska hjälpmedel nämns, t.ex. dator med talsyntes. Det finns även universitet som inte gjort några större förändringar i hur de hanterar studenter med funktionsvariationer vilket är en lagöverträdelse som skadar studenter. Ibland händer det att handläggningen av anpassning är så långsam att studenten inte ens efterfrågar detta, då kursen är över när exempelvis inlästa talböcker kommer studenten tillhanda.

Universiteten ska ha möjlighet att tolka lagen och erbjuda anpassningar som de anser vara rimliga, men det måste också finnas ett minimum i vad vi kräver av våra universitet. Studenter riskerar att hamna mellan stolarna när det inte är tydligt vilka skyldigheter universiteten har mot studenterna. För att motverka detta måste det tas fram tydligare nationella riktlinjer för universitet om hur kursplaner och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsvariationer. Detta skulle inte bara vara till gagn för Stockholms universitets studenter utan alla studenter i Sverige.

Beslutsförslag

Med bakgrund till ovanstående föreslås till fullmäktige följande beslut:

Att SUS verkar för att det behövs tydligare nationella riktlinjer för universitet om hur kursplan och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsnedsättningar.

Att SUS verkar för att det behövs tydligare vägledning från Universitetskanslersämbetet om hur kursplan och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsnedsättningar.

Att SUS skriver in i sitt åsiktsdokument att det behövs tydligare riktlinjer för universitet om hur kursplan och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsvariationer.

Att SUS mot bakgrund av ovan motionerar angående nationella riktlinjer för studenter med funktionsvariationer till SFS - Sveriges förenade studentkårers nästa fullmäktige.

Motionssvar
7.5.1. Alla studenters möjligheter

Till kårfullmäktigesammanträde nr 4
2021-02-25

Avsändare
Kårstyrelsen

7.5.1. Motionssvar till: Alla Studenters möjligheter

Bakgrund

Kårstyrelsen tackar för inkommen motion!

Motionären uppmärksammar en allvarlig problematik, nämligen att olika lärosäten bemöter studenter med funktionsvariationer på helt olika sätt, då nationella riktlinjer saknas. Det leder till ojämlika förhållanden mellan lärosäten och försvårar för studenter med funktionsvariationer att byta från ett universitet till ett annat. Även inom lärosätena kan det förekomma stora variationer. På Stockholms universitet kan vi exempelvis konstatera att olika institutioner gör olika bedömningar av vilket stöd de anser är rimligt att ge till studenter med funktionsvariationer. SUS har därför de senaste åren verkat för en centralisering av hanteringen av särskilt pedagogiskt stöd.

Motionären föreslår att SUS ska verka för att det behövs tydligare nationella riktlinjer för universitet om hur kursplan och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsvariationer, samt att SUS verkar för att det behövs tydligare vägledning från Universitetskanslersämbetet om hur kursplan och examinationer ska anpassas för studenter med funktionsvariationer. Det är hedervärda ambitioner som passar i SUS åsiktsdokument. Arbetet med att revidera åsiktsdokumentet inleds i och med vårfullmäktige och fullbordas vid ett extra fullmäktige i april. Kårstyrelsen rekommenderar därför kårfullmäktige att i arbetet med revideringen av SUS åsiktsdokument ta med sig motionärens synpunkter.

Praktiskt påverkansarbete i nationella frågor gör sig bäst genom Sveriges förenade studentkårer (SFS). Motionären föreslår också att SUS ska motionera på detta tema till SFS fullmäktige. Kårstyrelsen anser dock att det är oklart vad syftet med motionen skulle vara. SFS anger redan i sitt ställningstagande *En öppen och jämlik högskola för alla*: ”Det finns inga nationella riktlinjer för vad som avses med särskilda pedagogiska stödåtgärder. Avsaknaden av nationella riktlinjer bidrar till en obalans mellan de svenska lärosätena i utbud och utformning av pedagogiska stödåtgärder. Det finns inte heller en miniminivå för vad en student kan förvänta sig för stöd som antagen vid en kurs. Därför vill SFS att riktlinjer bereds för en nationell samsyn. Med en gemensam definition vill SFS se ett standardiserat grundutbud med pedagogiska stödåtgärder. Det pedagogiska stödet ska sedan kunna individanpassas för att möta den enskilda studentens behov.” (s. 9)

Om syftet med motionen skulle vara att SFS ska inkludera frågan i sin verksamhetsplan för 2021/2022 behöver kårstyrelsen ta ställning till hur detta förslag förhåller sig till övriga ändringar i verksamhetsplanen. Kårstyrelsen välkomnar därför motionären till

fortsatta diskussioner inom kårstyrelsen. Vi delar visionen om att studenter med funktionsvariationer ska ha möjlighet att genomföra sina studier som alla andra.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att avslå motionen

Beslutsärende
5.2. Eventuella interpellationssvar till VårFum

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

5.2. Eventuella interpellationssvar till VårFum

Bakgrund

Till kårfullmäktigesammanträdet den 25 februari har det inte inkommit någon interpellation. Deadline för interpellationer är först den 15 februari vilket innebär att interpellationer och interpellationssvar fortfarande kan komma att inkomma till styrelsesammanträdet.

Beslutsförslag

Presidiet föreslår kårstyrelsen med anledning av ovanstående

att uppdra presidiet att ta fram interpellationssvar till X, X... utifrån kårstyrelsens diskussioner

Beslutsärende
5.3. Val av SFS-delegation

Till styrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

5.3. Val av SFS-delegation

Bakgrund

Den 15, 19 och 23–25 april äger Sveriges förenade studentkårers fullmäktigesammanträde (SFSFUM) rum digitalt. Arbetet inför SFSFUM 2021 ligger i startgroparna och med anledning av detta behöver kårstyrelsen utse en delegation och delegationsledare, vars främsta ansvar är att koordinera delegationen inför SFSFUM.

Presidiet föreslår i första hand att tilldela delegationsplatser till de som av SUS nomineras till uppdrag hos SFS. Utöver detta ser presidiet ett behov av att hela presidiet är en del av delegationen och välkomnar ytterligare delegater från kårstyrelsen. Då SFSFUM 2021 kommer ske digitalt behöver SUS inte ta hänsyn till budget då SFSFUM inte kommer med några kostnader för de deltagande medlemskåreerna. Detta gör att vi i teorin kan vara upp till 17 personer i SUS delegation. Presidiet föreslår vidare att Elis Wibacke agerar delegationsledare då Elis är ansvarig för SFS-frågor i presidiet. Presidiet öppnar upp för nomineringar till SUS SFS-delegation.

Presidiet önskar gärna att se deltagande från SUS styrelse i SFS-delegationen.

Beslutsförslag

Kårstyrelsen föreslår kårfullmäktige med anledning av ovanstående

att välja Sofia Holmdahl, Elis Wibacke, XX, XX... till SUS delegation till SFS fullmäktige 2021

att välja Elis Wibacke till delegationsledare till SFS fullmäktige 2021

att uppdra åt presidiet att utse upp till två doktorandrepresentanter till SFS-delegationen 2021

Beslutsärende
5.4. Nomineringar till SFS

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

5.4. Nomineringar till SFS

Bakgrund

SFS fullmäktige sker digitalt i april där val av SFS presidium, ledamöter till SFS styrelse, verksamhetsrevisorer och ledamöter till SFS valberedning sker. SUS har, i egenskap av medlemskår i SFS, möjlighet att nominera kandidater till samtliga uppdrag.

Nomineringar till SFS ska vara SFS valberedning tillhanda den 22 februari. Vid förra styrelsemötet uppmanades alla som var intresserade av att kandidera till SFS att inkomma med CV och personligt brev senast den 11 februari. Denna möjlighet har även annonserats ut till SUS medlemmar via vår hemsida. Inga nomineringar har inkommit.

Beslutsärende
5.5. Föredragande på fullmäktige

Till kårstyrelsemöte nr 9
2021-02-16

Avsändare
Presidiet

5.5. Föredragande på fullmäktige

Bakgrund

Vid fullmäktigesammanträdet den 25 februari kommer kårstyrelsen lägga fram motionssvar och eventuellt interpellationssvar. Eftersom kårstyrelsen som helhet är avsändare kommer även styrelsen föredra dessa. Nu har ni möjlighet att innan kårstyrelsemötet fundera över vilka ärenden ni vill eller *inte* vill föredra. Föredragandet innebär att kort och sammanfattat presentera det som kårstyrelsen skickar som motionssvar.

Vi önskar att ni har med önskemål för att sedan låta presidiet att fördela föredragande.

Det som ska presenteras är:

Motionssvar

Skydda mänskliga rättigheter
Revidera placeringspolicyn
Stöd för studenternas kamp för demokrati i Myanmar
Stå redo för studenternas återkomst
Alla studenters möjligheter

Beslutsförslag

Presidiet föreslår kårstyrelsen med anledning av ovanstående

att låta presidiet utse föredragande efter kårstyrelsens önskemål samt meddela kårstyrelsen detta innan den 19 februari 2021

Handläggare: Styrelsen

Datum: 2021-02-13

Dnr: O412-2/2021

Proposition 1

SFS verksamhetsplan 21/22

Följebrev

Proposition 1: SFS verksamhetsplan 21/22

Om dokumentet och hur det används

SFS verksamhetsplan 21/22 är ett övergripande och strategiskt dokument som anger verksamhetsårets prioriterade områden. Dokumentet är inte avsett att täcka allt som SFS ska göra under ett verksamhetsår utan är en utgångspunkt för vad som är viktigast att arbeta med. SFS utför även påverkansarbete utifrån fastställda åsikter utöver det som står i verksamhetsplanen. I vilken utsträckning detta sker beror på hur mycket tid som finns och hur stora möjligheterna finns för att få igenom våra åsikter.

Styrelsen konkretiserar det som fullmäktige antar, vilket innebär att formulera tydliga mål för hur ambitionerna i verksamheten ska uppnås. Konkretiseringen görs med hänsyn till styrdokument, budget, politiskt läge och de resurser organisationen har tillgodo. Förslaget är sammanställt av styrelsen efter förslag och synpunkter från medlemskåreerna.

Vissa frågor är sådana som återkommer varje år, exempelvis bostadsfrågan, men återfinns inte i verksamhetsplanen om inte någon särskild satsning ska göras. Det finns även andra typer av frågor som kan aktualiseras vissa år. En sådan fråga som i nuläget är aktuell är SFS jubileum. Jubileumsfirandet kommer att fortsätta verksamhetsåret 21/22, dels för att jubileumsåret är hela 2021 och dels för att delar av firandet har senarelagts. Det finns även frågor som kan aktualiseras under åren men som vid utformningen av verksamhetsplanen inte gick att förutse. Under innevarande verksamhetsår har en stor del av tiden prioriterats på olika konsekvenser av coronapandemin och det lär även 21/22 göra.

Verksamhetsplanen ska inte ange nya åsikter

SFS verksamhet ska inte ange nya politiska åsikter, utan utgår från åsikter som är fastslagna av SFSFUM. Ambitionerna och arbetet med att uppnå dessa utgår ifrån SFS principprogram och ställningstaganden. Styrelsen har valt att hålla förslaget till verksamhetsplan kortfattat och därför inte gått in på djupet i SFS åsikter kring respektive frågan. Styrelsens förhoppning är att på detta sätt undvika motioner som inte harmoniserar med SFS fastslagna åsikter.

Fokusfrågor

SFS går under verksamhetsåret 21/22 in på sista året av en organisatorisk fokusfråga och första året på en ny politisk fokusfråga. En ny organisatorisk fokusfråga kommer antas på SFSFUM 2022. Den tidigare fastslagna organisatoriska fokusfrågan, "SFS enhetliga och ändamålsenliga kommunikation", återges i sin ursprungliga form och ändringar undanbedes.

Styrelsens förslag på ny treårig politisk fokusfråga är "Förutsättningar för hög utbildningskvalitet". Förslaget har tre ambitioner. Vid diskussion med medlemskårer om styrelsens utkast till förslag framkom det att det behövdes mer bakgrund till två av ambitionerna. Denna bakgrunden följer nedan då förklaringen inte är tänkt att vara en del av verksamhetsplanen.

Avskaffa produktivitsavdraget

Produktivitsavdraget är en mekanism inom statsbudgeten som kortfattat innebär att anslag medvetet inte räknas upp i samma takt som kostnader ökar. Syftet med produktivitsavdraget är att skapa reformutrymme och effektivisera statlig verksamhet så att den följer den privata sektorns produktivitet. Praktiskt för högskolan innebär detta att ersättningsbeloppen för de olika prislapparna inte räknas upp. Sveriges universitetslärare och forskare har räknat på vad effekten för prislapparna är i rapporten [Systemfel i kunskapsfabriken](#). Produktivitsavdraget kan inte direkt likställas med avsaknaden av lärarledda timmar, men urholkningen leder till att Sverige har lägst antal lärarledda timmar i Europa.

Problemet för högskolan är att en stor del av verksamheten inte går att effektivisera. Högskolan kan effektiviseras till viss grad jämfört med idag, exempelvis genom ökat nationellt samarbete och effektivisering inom administration, men på grund av fler och fler tillkommande uppdrag kan inte samma kvalitet i verksamheten antas fortsätta med ett påtryckande produktivitsavdrag. Effekten blir att färre lärare anställs och att vissa lärare måste sluta eller får dåliga förutsättningar. Eftersom anslagen till lärosätena är uppdelade mellan forskning och utbildning sker också en omprioritering till forskningen eftersom den varje år får mer intäkter medan utbildningen genom produktivitsavdraget får mindre. Således sker en kontinuerlig omprioritering från utbildning till forskning inom ramen för det nuvarande resurstilldelningssystemet.

Att avskaffa produktivitsavdraget är viktigt då det är en styrningsmekanism som långsamt urholkar resurserna till högskolan. Utan resurser kan de höga ambitioner som finns för den högre utbildningen i Sverige inte uppnås. Produktivitsavdraget är inte en nödvändighet, och SFS uppfattning är att det vore möjligt att avskaffa produktivitsavdraget för högskolan.

Undanröj hinder för att öppet dela kursmaterial

Öppen tillgång till kursmaterial relaterar till utbildningskvalitet på det sätt att utbildningarnas användbarhet kraftigt påverkas av det material studenter har tillgång till. När kursmaterial inte delas öppet finns det stor risk för att studenter ansöker och antas till kurser enbart för att de vill ha tillgång till t.ex. kursmaterial och litteraturlistor. Detta medför ett stort hinder för högskolans faktiska effektivisering och studenternas lärmiljö som helhet.

Innan digitaliseringen av högskolan fanns mycket kursmaterial öppet tillgängliga via bibliotek, och medan digitaliseringen i teorin skulle kunna innebära ett ännu mer fritt delande av kunskap och material har den i praktiken inneburit det motsatta.

Digitaliseringen har medfört att mycket kursmaterial nu istället finns tillgängligt via digitala lärplattformar, där dessa lärplattformar i vissa fall är uppbyggda så att kursmaterial i stor utsträckning endast delas med kursdeltagare.

Det finns flera strukturella hinder för att möjliggöra kursmaterial på bred basis. Det så kallade lärarundantaget gör att varje lärare själv äger rätten till det material de producerar, vilket innebär att lärosäten inte kan bestämma att kursmaterial ska delas öppet.

Ett annat problem är att den problematiska effekten som uppkommit av den nya lagen om tillgänglighet i digital offentlig service. Lagen innebär att allt material som produceras av myndigheter (vilket många lärosäten är) måste vara tillgänglighetsanpassat. Detta har medfört utmaningar för lärare då resurser saknas för att göra anpassningar. Vissa har tolkat det som att det går att undgå en tillgänglighetsanpassning av kursmaterial genom att ha materialet i stängda lärplattformar. Detta är problematiskt både ur tillgänglighetssynpunkt och för att det ytterligare driver mot ett stängt kunskapssamhälle.

Exakt hur lösningarna på denna problematik ser ut blir föremål för styrelsens och kansliets konkretisering av fokusfrågan.

Proposition 1

SFS verksamhetsplan 21/22

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår fullmäktige

att anta dokumentet SFS verksamhetsplan 21/22 i dess helhet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	6
2. Fokusfrågor	6
2.1 Politisk fokusfråga 21/22-23/24 Förutsättningar för hög utbildningskvalitet	7
2.2 Organisatorisk fokusfråga 19/20-21/22 SFS enhetliga och ändamålsenliga kommunikation	7
3. Ettårig verksamhet	9
3.1 Förutsättningar för akademien	9
3.1.1 Dimensionering av utbildning på grund- och avancerad nivå	9
3.1.2 Examensordningens utformning	10
3.2 Förutsättningar för studier	10
3.2.1 Psykisk hälsa	10
3.2.2 Disciplinärenden	11
3.2.3 Flexibla studiemedel	11
3.3 Förutsättningar för SFS	12
3.3.1 Mångfald och hållbart engagemang inom studentrörelsen	12
3.3.2 SFS Åsiktsstruktur	13
3.3.3 Stödja högskolesektorns långsiktiga utveckling	13
4. Återkommande verksamhet	13
4.1 Demokratiska processer	14
4.2 Påverkansprocesser	14
4.2.1 Årets studentstad	14
4.2.2 SFS Kommittéer	14
4.3 Stödprocesser	14

1. Inledning

Dokumentet är antaget av SFS fullmäktige 2021 och utgör grunden för SFS arbete under verksamhetsåret 21/22 och är styrande för SFS förtroendevalda och kansli. SFS är en nationell påverkansorganisation som driver frågor för studenter och doktorander. För att påverka en relativt långsam politisk process ska SFS genomgående i organisationen ha ett långsiktigt och strategiskt förhållningssätt.

SFS verksamhetsplan 21/22 utgör fullmäktiges uppdrag till SFS styrelse. Uppdraget avgränsas till fokusfrågor, ettårig verksamhet och återkommande verksamhet. Syftet med de tre delarna är att tydliggöra hur SFS verksamhet är strukturerad. Vidare konkretisering av verksamhetens ambitioner och tillhörande aktiviteter tas fram av SFS styrelse, kommittéer och kansli med utgångspunkt i dokumentet.

Rotationen för fokusfrågorna har förändrats och med anledning av att de ska vara överlappande kommer en ny organisatorisk fokusfråga för 22/23-24/25 att antas på SFSFUM 2022 (i enlighet med SFS Verksamhet 20/21, Dnr: O44-23/2021).

Firandet av SFS 100-årsjubileum fortsätter trots att banketten blev senarelagd till att preliminärt äga rum i mars 2022 på grund av coronapandemins restriktioner. Jubileet är ett utmärkt tillfälle att sprida information om SFS och det SFS har åstadkommit sedan grundandet. Firandet sker under året genom att SFS anordnar jubileumsseminarium inom olika ämnen samt att SFS upprättar en jubileumsskrift.

I och med coronapandemin har det uppkommit nya områden som måste bevakas och hanteras av studentrörelsen. Både lokala och nationella konsekvenser behöver bemötas och effekterna av pandemin kan bli långvariga. För att fortsatt bevaka dessa krävs det flexibilitet i organisationen där nya problem fångas upp och hanteras löpande i god kommunikation mellan SFS och medlemmarna.

2. Fokusfrågor

Fokusfrågorna utgår från en treårig cykel för att arbetet ska planeras långsiktigt, det innebär att varje fokusfråga har för avsikt att vara bestående över tre år. Att ha en tydlig och bestående form för fokusfrågorna är en del i arbetet för en långsiktig påverkan och organisation, likaså att de löper parallellt.

På SFS fullmäktige 2018 fattade fullmäktige beslut om att anta den politiska fokusfrågan "Studenters psykosociala hälsa och arbetsmiljö" (SFS verksamhet 18/19 Dnr: O412-1/1718). Med detta dokument föreslås en ny politisk fokusfråga för 21/22-23/24: Förutsättningar för hög utbildningskvalitet.

SFS fullmäktige 2019 beslutade att anta den organisatoriska fokusfrågan "SFS enhetliga och ändamålsenliga kommunikation" (SFS verksamhet 19/20 Dnr: O412-1/1819). Under det tredje och sista året 21/22 fortsätter implementering och utvärdering, samt arbete med att ta fram en ny organisatorisk fokusfråga som ska antas av fullmäktige 2022.

2.1 Politisk fokusfråga 21/22-23/24 Förutsättningar för hög utbildningskvalitet

Antagen av fullmäktige 2021.

Hög utbildningskvalitet är en rättighet för alla studenter. Det finns många olika aspekter som utgör utbildningskvalitet, till exempel kompetens hos lärare och handledare, utformning av kurser och program, tillgång till kompletta forskningsmiljöer och utbildningens användbarhet. Gemensamt för alla aspekter av utbildningskvalitet är dock att det behöver finnas goda förutsättningar för att uppnå en hög kvalitet. Denna fokusfråga identifierar centrala områden där förutsättningarna behöver stärkas.

Utifrån detta är de politiska ambitionerna fastslagna av fullmäktige 2021:

Avskaffa produktivitetsavdraget för högskolan

Bristande resurser är ett stort hinder för att uppnå en hög kvalitet i utbildning. Produktivitetsavdraget innebär att de statliga anslagen till högskolan inte tillräckligt tar hänsyn till den kostnadsökning som inflationen medför. Urholkningen av resurserna till den högre utbildningen behöver stoppas för att det ska finnas verklig möjlighet att genomföra utbildning med hög kvalitet.

Bättre förutsättningar för högskolepedagogisk verksamhet

För att uppnå en hög utbildningskvalitet behöver alla som undervisar ha möjlighet till kompetensutveckling inom högskolepedagogik. Precis som för all utbildning krävs inom högskolepedagogiken en stark forskningsbas, något som behöver vara prioriterat såväl nationellt som på varje lärosäte. De högskolepedagogiska enheterna på lärosätena har ett särskilt ansvar i att kompetensutveckla akademisk personal inom digitala arbetsformer. För detta krävs resurser och även ett nationellt utbyte.

Undanröj hinder för att öppet dela kursmaterial

För att uppnå en utbildning av hög kvalitet för alla, och med det bidra till ett öppet kunskapssamhälle, är det viktigt att kursmaterial delas öppet i så stor utsträckning som möjligt. Digitaliseringen av utbildningen ger i teorin stora möjligheter för detta, men i praktiken stängs en stor andel kursmaterial in bakom stängda plattformar. Detta görs ofta på grund av strukturer och incitament som inte är anpassade för det moderna samhället.

2.2 Organisatorisk fokusfråga 19/20-21/22 SFS enhetliga och ändamålsenliga kommunikation

Fastställd av fullmäktige 2019.

SFS är en organisation som kommunicerar med många aktörer i samhället. En del kommunikation är mer intern, till exempel informationsutbyte mellan medlemskårer och förtroendevalda inom organisationen. Annan kommunikation har som syfte att vara en

del av organisationens påverkansarbete och vara opinionsbildande. Det finns flera utmaningar och möjligheter med SFS kommunikation.

Vilken typ av information som ska nå vilka aktörer, hur kommunikationen ska utformas och när informationen ska gå ut är avvägningar som ofta måste göras från fall till fall. Som en medlemsburen organisation är det även viktigt att tvåvägskommunikationen med studentkårerna fungerar på bästa sätt. Verksamheten har alltid kommunicerat på olika sätt och ständigt sker ett utvecklingsarbete för att på bästa sätt nå ut, och samla in information. SFS behöver ta ett helhetsgrepp för att kommunikationen ska ske på ett enhetligt sätt och att det ska finnas ett tydligt syfte och mål med all kommunikation.

SFS har under verksamhetsåret 2018/2019 påbörjat ett arbete med att uppdatera SFS IT-miljö. Arbetet kommer fortsätta under verksamhetsåret 2019/2020 och är en viktig del i arbetet med SFS kommunikation. Ambitionen är att bytet av IT-miljön ska ge förutsättningar och skapa möjligheter för att göra SFS kommunikation mer ändamålsenlig och effektiv. Efter implementeringen av själva IT-miljön finns det arbete kvar med att fylla hemsida och intranät med relevant innehåll som ska vara tillgänglighetsanpassat i så stor utsträckning som möjligt för målgruppen.

Det är inte bara hemsida och intranät som används i SFS kommunikation, som framförallt rör den interna kommunikationen, utan även sociala medier används i stor utsträckning av organisationen. Olika kanaler, framförallt Facebook, Instagram och Twitter, används på olika sätt med olika syften. SFS behöver undersöka vilka kanaler som används bäst i vilket syfte.

Innehåll till samtliga kommunikationsytor skapas på olika sätt och med olika syften. SFS behöver ta fram material som kan återanvändas, så som informationssidor, utbildningsmaterial och bilder. Annan kommunikation behöver vara situationsanpassad men behöver då en bra grund att stå på, såsom mallar, grafiska profiler och den planerade kommunikationsstrategin.

SFS verksamhet är bred och vänder sig till olika aktörer och personer. SFS olika kommittéer har olika syften och därför kommer målen med kommunikationen och det material som tas fram behöva anpassas utifrån respektive kommitté. I utvecklingen av SFS kommunikation kommer även arbetet med studentrepresentanter behöva tas i beaktning.

En del i arbetet med SFS kommunikation är att öka kunskapen om organisationen bland medlemskårerna. I dagsläget saknas ett bra introduktionsmaterial om SFS som organisation och det nationella arbetet med student- och utbildningsfrågor. Då olika studentkårerna i Sverige har olika förutsättningar att ta del av det nationella arbetet finns det ett behov av en guide till SFS.

En del av SFS internkommunikation sker via digitala och fysiska möten. Arbetet med SFS kommunikation kommer därmed även innebära utveckling av aktiviteter som medlemsmöten och hur tvåvägskommunikationen mellan studentkårerna och SFS fungerar.

Arbetet med att ta fram en mer ändamålsmässig kommunikation kommer kräva ett nära samarbete med medlemskårerna för att resultatet ska vara så bra som möjligt. En stor del av kommunikationen sker till och tillsammans med medlemskårerna, då de är närmast studenterna och vet vad de efterfrågar. God förankring är tidskrävande för båda parter och det är därför viktigt att vi ger hela organisationen tid att arbeta med frågorna.

På grund av detta är de organisatoriska ambitionerna fastslagna av fullmäktige 2019:

SFS kommunikationsstrategi

SFS ska ha en strategi för hur SFS kommunicerar i olika frågor. Den ska innehålla vad det är som ska kommuniceras, vilka kanaler som används och vilka som är målgrupp i respektive fråga. SFS ska utifrån behov och strategin ta fram material som kan användas långsiktigt i kommunikationen.

Mötesplatser inom SFS

SFS ska utifrån den kommunikationsstrategi som tas fram och de behov som finns i verksamheten ta fram lösningsförslag för inkludering av bland annat internationella studenter samt studenter med funktionsvariation vid medlemsaktiviteter och möten. Detta som en del i arbetet att säkerställa att SFS har så bra förutsättningar som möjligt att arbeta och stärka studentrörelsen på ett representativt och inkluderande sätt.

En guide till SFS

För att stärka det nationella och lokala studentinflytandet ska SFS ta fram en guide som har syftet att beskriva SFS som organisation och de frågor som SFS arbetar med. Guiden ska också innehålla information som kan hjälpa medlemskårerna i deras arbete med utbildningsfrågor, det nationella arbetet och arbetet tillsammans med SFS. Guiden ska utvecklas så att den är tillgänglighetsanpassad i så stor utsträckning som möjligt för målgruppen.

3. Ettårig verksamhet

Den ettåriga verksamheten är strukturerad under tre områden: förutsättningar för akademien, förutsättningar för studier och förutsättningar för SFS. Respektive del har en bakgrundstext och därefter anges i ambitionen vad SFS ska verka för.

3.1 Förutsättningar för akademien

3.1.1 Dimensionering av utbildning på grund- och avancerad nivå

Dimensionering handlar om planering av utbildningsutbudets storlek och inriktning. Lärosätena har stor frihet att själva besluta om dimensioneringen av sitt utbildningsutbud och utbildningarnas innehåll. Enligt deras regleringsbrev ska dock utbildningsutbudet vid universitet och högskolor på grund- och avancerad nivå svara

mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov. Balansen mellan dessa två aspekter är inte alltid jämn och det finns flera exempel där regeringen tilldelat fler utbildningsplatser enbart med hänsyn till arbetsmarknadens behov. SFS anser att sådana åtgärder inte har någon poäng om det inte är av intresse för presumtiva studenter och kan rentav vara skadliga för kvaliteten. SFS behöver motverka denna oroväckande utveckling.

Ambitioner

SFS ska verka för att det ska vara studenternas efterfrågan och förutsättningar för hög kvalitet i utbildningen som styr frågan om dimensionering av utbildning på grund- och avancerad nivå.

3.1.2 Examensordningens utformning

En examensordning bestämmer vad som utgör en högskoleexamen, exempelvis utifrån studieämnena och poäng. I examensordningen, som är bilaga 2 till högskoleförordningen, finns bestämmelser om vilka examina som får avläggas på grund- och avancerad nivå samt forskarnivå, och vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen, så kallad examensbeskrivning. Det är regeringen som beslutar om denna. Vidare har varje lärosäte rådighet över den lokala examensordningen och beslutar om lokala regler. En examen får bara utfärdas om utbildningen uppfyller de krav som ställs i högskolelag och högskoleförordning samt i högskolan eller universitetets egna styrdokument för examen. Det medför att examensmål kan variera mellan lärosäten även om utbildningen sägs vara densamma.

Att examensmålen beslutas på nationell nivå av regeringen är problematiskt, examensordningen blir ett sätt att genomföra politiska åtgärder som riskerar att underminera utbildningskvaliteten. När antalet examensmål utökas utan att lärosätena ges ett ordentligt stöd får lärosätena i praktiken ett omöjligt uppdrag. SFS anser därför att ansvaret för att besluta om examensordningen bör ligga på en myndighet som kan förankra dem med både sektor och intressenter på ett bra sätt.

Ambitioner

SFS ska verka för att en nationell myndighet får ägandeskap av examensmålen och ges i uppdrag att förankra och kontinuerligt revidera desamma.

3.2 Förutsättningar för studier

3.2.1 Psykisk hälsa

SFS avslutar fokusfrågan "Studenters psykosociala hälsa och arbetsmiljö" verksamhetsåret 20/21. Frågan om studenters psykiska hälsa är dock långt ifrån avslutad, och regeringen meddelade i juli 2020 att ett antal myndigheter ska inkomma med underlag inför en kommande nationell strategi gällande psykisk hälsa och suicidprevention. Myndigheternas individuella analyser ska redovisas senast hösten 2021 och uppdraget ska slutredovisas efterföljande år. Uppdraget utgör en god möjlighet

för SFS att fortsätta arbeta med studenternas psykiska hälsa och verka för att denna förbättras.

Våren 2020 presenterade Universitetskanslersämbetet, UKÄ, regeringsuppdraget “Studenthälsovården vid Sveriges universitet och högskolor” som avsåg att kartlägga studenthälsovården. SFS anser att samarbetet inom studenthälsovården ytterligare behöver stärkas och har med anledning av kartläggningen grogrund för att arbeta vidare med frågan. SFS delar UKÄ:s bedömning och förslag.

SFS har tillsammans med Fackförbundet ST tagit fram undersökningen “Hur mår doktoranden” gällande doktoranders psykiska hälsa. Undersökningen visar att doktorander i oroväckande utsträckning lider av sömnsvårigheter och på grund av överbelastning inte kan ta ut den semester de är berättigade till. Undersökningen påvisar även att väldigt många doktorander blir utsatta för trakasserier. Det råder en utbredd förvirring kring vem doktoranden ska vända sig för stöd i dessa frågor samt vilka rättigheter och vilka regler som finns angående deras utbildning. Med stöd av undersökningen måste SFS fortsätta arbetet och driva på förändringar.

Ambitioner

SFS ska verka för att regeringen i sitt arbete för psykisk hälsa och suicidprevention inkluderar studenterna på ett tydligt och framträdande vis.

SFS ska verka för att rekommendationer från undersökningar om psykisk hälsa och arbetsmiljö för studenter och doktorander genomförs och implementeras.

3.2.2 Disciplinärenden

Antalet disciplinärenden har drastiskt ökat, anledningen till detta är oklar. För närvarande råder stora skillnader mellan lärosätenas hantering av ärendena, inte minst vad utfallet blir för olika typfall. Handläggningen på lärosätena kan skilja sig men bedömningen och påföljden bör i så stor utsträckning som möjligt vara likvärdig oavsett vid vilket lärosäte studenten verkar. Bland annat är det av stor vikt att ärenden om sexuella trakasserier hanteras skyndsamt. Bestämmelser om disciplinära åtgärder mot studenter som till exempel fuskar på tentamen, bryter mot ordningsregler eller trakasserar andra anges i högskoleförordningens tionde kapitel. Därefter har lärosätena lokala rutiner.

Ambitioner

SFS ska verka för att disciplinärenden hanteras och bedöms på ett likvärdigt och rättssäkert sätt.

3.2.3 Flexiblare studiemedel

Studenternas ekonomi är en återkommande fråga. Att vara student på grund- eller avancerad nivå innebär för majoriteten en försörjning med studiemedel. Detta studiemedel ska täcka samtliga levnadskostnader och vara anpassat till olika individer som av olika anledningar söker sig till högre utbildning. Det studiemedelssystem som finns idag är bra på så vis att försörjning kan säkras under studietiden och

studiemedelssystemet blir en grundförutsättning för en öppen och jämlik högskola. Däremot finns det delar som behöver utvecklas som primärt rör det livslånga lärandet.

Bolognaprocessen gjorde att utbildningarna på avancerad nivå blev ett år längre i och med övergången från magister till masterexamen. Det har bidragit till minskade möjligheter att påbörja fler utbildningar och kurser än en kandidat- och en masterexamen. Möjligheterna att läsa sommarkurser med studiemedel finns men minskar valbarheten att påbörja en annan utbildning eller kurs under eller efter avslutad examen. Eftersom studiemedelssystemet inte följt högskolans utveckling med längre och fler program samt inte är anpassats efter ett livslångt lärande och betoningen av högskolans bildningsuppdrag behövs det en generell utökning av antalet sökbara studiemedelsveckor.

Ambitioner

SFS ska verka för ett flexiblare studiemedel.

3.3 Förutsättningar för SFS

3.3.1 Mångfald och hållbart engagemang inom studentrörelsen

För att SFS ska kunna representera Sveriges alla studenter bör även SFS spegla studentpopulationen. Studentpopulationen är en heterogen grupp medan vi kan se att SFS ur flera aspekter är en ganska homogen organisation. Eftersom SFS är en spegling av sina medlemskårer kommer arbetet utföras genom samråd med, men även genom stöd till, medlemskårerna.

En särskild utmaning för SFS är att engagera doktorander. Ofta har doktorander otillräcklig kunskap om vilka rättigheter de har och att de överhuvudtaget är representerade av sin studentkår och i längden SFS. För att doktorander ska ha en reell möjlighet att engagera sig behöver SFS stärka förutsättningarna för doktorander att ha tillgång till information om både sina rättigheter och hur de representeras.

För att sänka trösklarna och underlätta arbetet med rekrytering till SFS måste en även se till att organisationen är lätt att förstå. Detta arbete har kommit långt genom "Guide till SFS" och det fortsatta arbetet bör fokusera på alla förtroendeposter inom SFS för att skapa bättre förståelse för vad dessa roller innebär och vad deras uppdrag går ut på.

Engagemanget inom SFS ska även ligga på en rimlig och hållbar nivå för alla inom SFS. Därför bör SFS arbeta för att balansera arbetsbördan inom organisationen för att alla som engagerar sig ska kunna finna glädje, växa som person och ha ork inom sitt engagemang.

Ambitioner

SFS ska verka för att SFS ska vara en mer representativ organisation av studentpopulationen i stort.

SFS ska verka för att doktorander får tillgång till den information de behöver för att kunna engagera sig i SFS verksamhet.

SFS ska sträva efter att uppnå en balanserad och proportionerlig arbetsbörda för alla poster inom SFS.

3.3.2 SFS Åsiktsstruktur

Under verksamhetsåren 19/20 och 20/21 har SFS styrelse arbetat med att utveckla SFS åsikter samt att se över de befintliga ställningstagandena för att bland annat uppnå en ökad enhetlighet. Ett problem är att många som kommer in som nya i SFS och även personer som varit engagerade lång tid inom SFS tycker att det är svårt att förstå SFS åsikter. Varför har vi ställningstagande om vi redan har ett principprogram med våra åsikter? Ska vi vara just principiella och inte ha med konkreta förslag på reformer/förändringar? Varför har vi just ställningstagande om vissa områden men inte andra? Vad väger tyngst? Var avgränsar vi oss som organisation, ska vi ha åsikter om annat som inte nödvändigtvis rör studenter direkt? Detta är några av frågorna och utmaningarna som har kommit upp under styrelsen 20/21 arbete med åsiktsstrukturen.

Därför kommer ett grundligt arbete behöva utföras för att förenkla SFS åsikter, både för de som både vill påverka i sakfrågan och de som arbetar med dem på daglig basis. Detta för att det år efter år alltid ska vara tydligt vilka åsikter SFS står för samt för att undvika diskussioner om åsikternas spetsighet.

Ambitioner

SFS ska färdigställa ett förslag till en ny åsiktsstruktur och presentera det vid SFSFUM 2022.

3.3.3 Stödja högskolesektorns långsiktiga utveckling

SFS verksamhet kan ses som en resurs för högskolesektorn och andra i Sverige då organisationen har kunskap och kompetens inom de aktuella frågorna. Tyvärr saknar flera aktörer inom och utanför sektorn tillräcklig sådan. Det finns även organisationer som inte är självklara aktörer inom högskolesektorn men som på kort eller lång sikt kommer att påverka högskolesektorn och SFS arbete. Exempel på aktuella aktörer är politiska ungdomsförbund, fackförbund och näringsliv. SFS skulle kunna stärka samtalet om högskolepolitik med dessa om de var bättre insatta. Utbildningstillfällen skulle kunna skapa såväl engagemang som större kompetens inom högskolepolitik. I arbetet med detta kommer SFS behöva skapa en organisation och strukturer för att arbetet ska implementeras i organisationens återkommande verksamhet.

Ambitioner

SFS ska anordna utbildningstillfällen om SFS och högskolepolitik för relevanta aktörer som på kort eller lång sikt påverkar SFS.

4. Återkommande verksamhet

En stor och viktig del av den återkommande verksamheten är kommunikationen av SFS ställning i politiska frågor och resultaten som den löpande verksamheten ger upphov till,

både internt och externt. SFS verksamhet kan delas in i två processer: demokratiska processer och påverkansprocesser. Till dessa kommer även stödprocesser som ska möjliggöra arbetet i huvudprocesserna. Många av dessa är återkommande och löpande verksamhet som kontinuerligt utvärderas och utvecklas inom kansli och styrelse.

4.1 Demokratiska processer

För att säkerställa att SFS påverkansarbete är förankrat i organisationen ska SFS arrangera medlemsaktiviteter med fokus på aktuella frågor och som möjliggör för diskussioner mellan medlemskårer. Utöver detta arrangeras ett introduktionstillfälle i början av verksamhetsåret med syftet att introducera medlemmarna till SFS. De demokratiska processerna syftar även till att göra studenter och doktoranders röster hörda i de sammanhang där högre utbildning behandlas eller beslutas om. Genom tillsättning av studentrepresentanter i nationella organ säkerställs detta.

4.2 Påverkansprocesser

Det är av stor vikt att påverkansarbetet präglas av stabilitet, vilket kan ske genom återkommande aktiviteter. Relationer och igenkänning behöver underhållas och stärkas med relevanta aktörer. Det löpande politiska påverkansarbetet ska bland annat uppfyllas genom deltaganden och debatter i aktuella ämnen. SFS ska besvara remisser och publicera rapporter när det är aktuellt som del i påverkansarbetet. SFS ska även hålla sig uppdaterad om sin omvärld, nationellt som internationellt.

4.2.1 Årets studentstad

SFS ska årligen utse en stad som arbetar för att främja studenter och doktoranders situation och leverne till "Årets studentstad". SFS fullmäktige planeras för att arrangeras i den vinnande staden efterföljande verksamhetsår.

4.2.2 SFS Kommittéer

SFS Doktorandkommitté, SFS Kvalitetskommitté och SFS Internationella kommitté ska arbeta för frågor som ingår i deras respektive verksamhetsområden.

4.3 Stödprocesser

Den stadgade verksamheten kräver ett gediget arbete i förberedelser, genomförande och efterarbete. En god struktur och ordentligt arbete runt den stadgade verksamheten är av särskild vikt eftersom den är grundläggande för organisationens demokrati. SFS stadgade organ och funktioner ska därför erhålla verksamhetsmässigt stöd och struktur för att bedriva sin verksamhet.

Utöver det arbete som utförs av organ som föreskrivs i stadgan ska SFS administrativa arbete utföras av en personalstyrka. Kansliet ska bland annat arbeta löpande med ekonomi, ärendehantering och omvärldsbevakning. SFS ska arbeta för en god arbetsmiljö för både personal och organisationens förtroendevalda.

Handläggare: Styrelsen

Datum: 2021-02-13

Dnr: O412-3/2021

Proposition 2

Budget och medlemsavgift 21/22

Följebrev

Proposition 2: Budget och medlemsavgift 21/22

Inledning

SFS ekonomiska situation är god. Verksamheten har gjort budgetöverskott flera år i rad och det sparade kapitalet motsvarar nästan en årsomsättning. Styrelsen har tidigare beslutat om ambitionen att ha en halv årsomsättning som sparat kapital. Under hösten 2020 beslutade styrelsen att utöka SFS kansli genom att anställa en medlemssamordnare med start under 2021. Därefter blev det också klart att SFS statsbidrag skulle öka med 15%. Utmaningen handlar nu om att anpassa verksamheten utifrån de nya förutsättningarna på ett sätt som är långsiktigt hållbart.

Det är inte ekonomiskt hållbart att ha så stora marginaler i budgeten att verksamheten varje år går oförutsett mycket i vinst. Styrelsen anser att budgeten ska återspegla verksamhetens faktiska kostnader till en så hög grad som möjligt. Förslag till budget kan därför ge utrymme för en mer påkostad verksamhet trots att flera kostnadsställen får en lägre budget jämfört med tidigare verksamhetsår.

När begreppet "vinst" används i följebrevet avser det ett positivt resultat som helhet, till skillnad från "överskott", som avser kostnader vars utfall varit mindre än budgeterat. Det är alltså möjligt att göra ett överskott utan att göra en vinst. SFS är en ideell organisation utan vinstsyfte, därav bör inte "vinst" tolkas som något positivt eller negativt utan SFS strävar efter att intäkter och kostnader ska vara i balans.

Med förslaget görs en förändring i prognostisering. Med den nya, mer realistiska budgeten kan vissa kostnadsställen även under en ansvarsfull förvaltning få högre kostnader än förutsett. Det kan vanligtvis kompenseras av att andra kostnadsställen inte gör av med hela sin budget. I annat fall kan det hända att verksamheten gör förlust något år. Det kan kompenseras av att verksamheten andra år gör vinst. SFS har ekonomiska marginaler och behöver inte oroa sig för förluster något enstaka år.

Medlemsavgift

SFS verksamhet finansieras till tre fjärdedelar av statsbidrag och en fjärdedel av medlemsavgifter. Det finns i nuläget inget behov av ytterligare förstärkningar av SFS intäkter. Styrelsen uppfattar att syftet med höjningen av statsbidraget är att förstärka SFS:s verksamhet. Styrelsen upplever inte att det vore långsiktigt hållbart att sänka medlemsavgiften utan att behöva omprioritera och skära ner på verksamheten. Det vore inte ekonomiskt ansvarsfullt att föreslå en tillfällig sänkning av medlemsavgiften eftersom alla typer av höjningar av medlemsavgiften historiskt varit svåra att genomföra. Om medlemsavgiften tillfälligt skulle sänkas ett år skulle den behöva höjas året efter för att inte medföra nedskärningar i verksamheten. Till skillnad från studentkårernas statsbidrag räknas SFS statsbidrag inte upp årligen. SFS

medlemsavgift räknas inte heller upp årligen och bör därför ligga kvar på nuvarande nivåer. I praktiken innebär detta att den inflationsjusterade medlemsavgifter blir något lägre än tidigare för var år den inte räknas upp. Den nuvarande och fortsatt föreslagna medlemsavgiften anses ligga på en nivå som är hållbar för SFS fortsatta arbete och utveckling under de närmsta åren. Styrelsen anser därför att medlemsavgiften bör vara 6 kronor per representerad student även nästkommande år.

Styrelsen gör bedömningen att på grund av de ökade statsanslagen till studentkårer finns det ekonomiska förutsättningar bland medlemskårerna för en bibehållen medlemsavgift. Ingen medlemskår har inkommit med förfrågan om utträde ur SFS på grund av ekonomiska anledningar det senaste verksamhetsåret.

Styrelsen föreslår att medlemsavgiften för verksamhetsåret 21/22 fastställs till 6 kronor per helårsstudent, vilket är i linje med den preliminära avgift som fastställdes av SFSFUM 2020. Det är samma nivå som verksamhetsåret 19/20. Styrelsen föreslår även att fastställa den preliminära medlemsavgiften för verksamhetsåret 22/23 till 6 kronor per helårsstudent.

Budget

Intäkter

SFS intäkter består av statsbidrag och medlemsavgifter. Kalenderåret 2021 ökar statsbidraget från 4 379 000 kronor till 5 059 000 kronor, en ökning med 680 000 kronor jämfört med 2020. Den ökningen förväntas ligga kvar även 2022. Intäkter från medlemsavgifter förväntas uppgå till 1 497 872 kronor 21/22.

Kostnader

SFSFUM har under flera år beslutat om en budget med negativt resultat men ändå har verksamheten gått med vinst. Detta beror på en generell överbudgetering. Att budgetera på det sättet kan vara lämpligt när den ekonomiska situationen är mer osäker, vilket den i nuläget inte bedöms vara. SFS resurser behöver användas till verksamheten istället för att läggas på hög. Det bör vara möjligt för varje kostnadsställe att på ett ansvarsfullt sätt göra av med den budget som SFSFUM beslutar om inom ramen för sitt uppdrag, men så har det inte sett ut.

SFS har ett tillräckligt stort sparat kapital för att kunna hantera oförutsedda kostnader. Det är därför inte önskvärt att budgetera med så stora marginaler att verksamheten gör ett överskott varje år. Tvärtom är det fullt acceptabelt om verksamheten under något enstaka år visar ett negativt resultat så länge den långsiktiga trenden är hållbar. Styrelsen har därför inte vidtagit några särskilda försiktighetsåtgärder för att undvika att verksamheten gör ett negativt resultat.

Budgeten för samtliga kostnadsställen har därför anpassats utifrån en ny prognos. Tidigare beräknades varje kostnadsställe utifrån en uppskattning av i stort sett varje enskild utgift. Den nya prognosen har istället utgått från de faktiska kostnaderna som

varje kostnadsställe har haft de senaste tre åren. Detta har sedan justerats med hänsyn till eventuella förändringar som har skett sedan dess.

Förslaget blir att minska budgeten för flera kostnadsställen för att på så sätt få bort överbudgeteringen. Detta ska inte ses som en nedskärning i de faktiska verksamhetskostnaderna. Verksamhetskostnaderna kan vara oförändrade eller ökade. Nästa års styrelse kommer att ha ett ansvar att förmedla till kommittéer och SFS kansli att det finns utrymme för fler kostnadsdrivande aktiviteter som stärker verksamheten, även om de inte uttryckligen ryms i budgeten.

Detta förfarande ger en budget som bättre återspeglar SFS faktiska kostnader, vilket ökar transparensen. Eftersom det inte finns några inbyggda överskott redan från början får fullmäktige bättre insyn i vad resurserna faktiskt ska användas till. Om SFS behöver spara pengar bör det ske genom att besluta om en budget med ett positivt resultat. Det bör inte göras som tidigare genom en överbudgetering eftersom utfallet då riskerar att skilja sig drastiskt från budgeten.

Förändringarna framgår av nedanstående tabell. Överbudgeteringen blir tydlig genom att jämföra kolumnerna Budget 19/20 och Utfall 19/20. Prognosen var mer än en miljon kronor högre än de faktiska totala kostnaderna. En del justeringar gjordes redan inför budgeten för 20/21 för att inte göra så stora överskott, men ett visst överskott kommer ändå att uppstå. Förslaget för 21/22 är därför en lägre budget än 20/21, trots att den rymmer mer verksamhet.

	Utfall 17/18	Utfall 18/19	Budget 19/20	Utfall 19/20	Budget 20/21	Förslag budget 21/22
Intäkter						
Medlemsintäkter	1,462,285	1,622,757	1,509,000	1,539,572	1,538,237	1,497,872
Statsbidrag	4,379,000	4,379,000	4,430,000	4,378,283	4,379,000	5,059,000
Årets studentstad	0	0	100,000	200,000	0	0
Projektbidrag				175,000		0
Totala intäkter	5,841,285	6,001,757	6,039,000	6,292,855	5,917,237	6,556,872
Kostnader						
Kansliet	3,304,911	3,044,020	3,794,000	3,422,898	3,657,775	4,040,000
Presidiet	1,183,468	1,199,672	1,448,000	1,176,095	1,402,407	1,400,000
Styrelsen	198,388	180,098	250,000	171,894	246,200	175,000
Komit	264,429	181,995	205,000	238,166	205,000	180,000
Medlemsaktiviteter	53,938	63,409	148,000	65,369	180,689	115,000
SFSFUM	88,230	50,298	128,000	146,680	444,381	145,000
Doktorandkommittén	13,372	48,867	75,000	25,613	71,800	70,000
Valberedningen	35,507	26,547	41,000	28,426	36,000	30,000
SQC	5,990	12,016	45,000	29,075	50,000	50,000
Studentrepresentanter						50,000

Nätverk för SSO						50,000
Särskilda satsningar (tidigare Investeringar)			340,000	350,250	450,000	450,000
Övrigt	26,317					
Avskrivningar	18,141	17,979		18,163		0
Totala kostnader	5,192,691	4,824,901	6,474,000	5,672,629	6,744,252	6,755,000
Resultat	648,594	1,176,856	-435,000	620,226	-827,015	-198,129

Tabell 1: Utfall och budget från tidigare år i jämförelsesyfte.

På det stora hela bygger förslaget på tidigare års kostnader. Vissa ändringar har dock skett, vilket kommenteras här.

Kansliet

Förslaget är att utöka kansliets budget med 382 225 kronor. Detta ska bland annat finansiera den nya heltidstjänsten i form av en medlemsamordnare samt löneökningar för övrig personal i enlighet med kollektivavtalet. Dessutom har kansliet flyttat till nya lokaler som är något dyrare. Eventkoordinatören kommer att vara kvar ytterligare minst ett halvår eftersom pandemin har gjort att jubileet har senarelagts.

Kostnadsstället är medvetet underbudgeterat med 60 000 kronor. Det är en dämpning i budgeten för att undvika att verksamheten som helhet går med vinst. Eftersom kansliet är det största kostnadsstället anser styrelsen att det är mest lämpligt att lägga underbudgeteringen här. Det motsvarar mindre än 1 % av verksamhetens budget. På grund av underbudgeteringen är det mycket möjligt att kansliet gör underskott. Det skulle innebära att styrelsen under året kommer att behöva omfördela pengar från något kostnadsställe för att täcka kostnaderna för kansliet.

Detta ska inte ses som en besparing i verksamheten, utan snarare en kompensation i prognosen för att undvika att verksamheten går med vinst om kostnader i andra delar av budgeten uteblir. På sin höjd hade det medfört att verksamheten för ett budgetunderskott om cirka 1 % av omsättningen. Styrelsen anser inte att det är något problem att budgetera på det sättet med tanke på den goda ekonomiska situationen. Alternativet, att bygga in budgetöverskott, skulle vara ett större problem.

Presidiet

Förslaget är att presidiet ges en budget om 1 400 000 kronor, vilket är ungefär samma nivå som innevarande år (1 402 407 kronor 20/21). I nuläget är presidiet överbudgeterat med drygt 100 000 kronor. Förslaget är dock att bibehålla samma budget för att på så sätt höja presidiet's arvode från 0,5 till 0,55 prisbasbelopp.

Syftet med denna höjning är att sänka trösklarna för att söka till presidiet. Det relativt låga presidiearvodet är något som har lyfts som avskräckande för att söka presidiet. På grund av detta finns det i dagsläget en viss snedvridning till potentiella kandidater från Stockholm eller de med goda ekonomiska förutsättningar. Styrelsen anser inte att

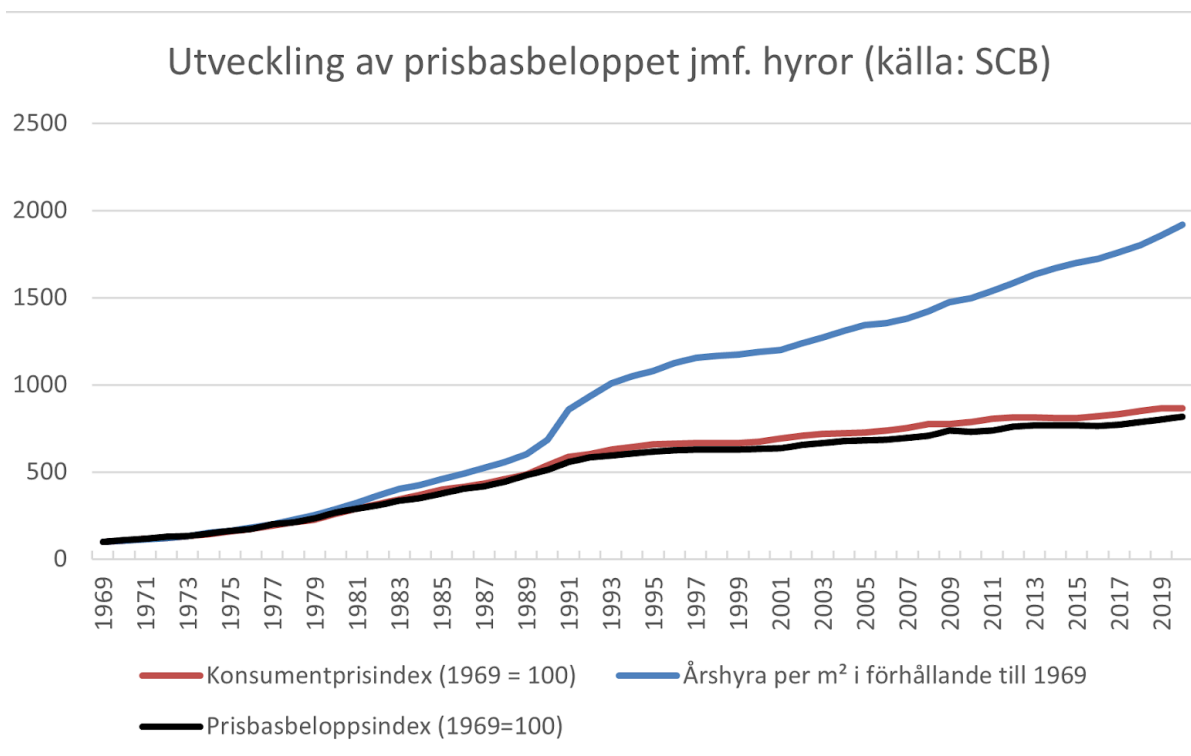
geografisk placering eller ekonomisk bakgrund ska vara en faktor i vilka som söker till presidiet. Detta är särskilt påtagligt inom SFS då nya presidialer ofta har cirka 1-2 månader på sig att hitta ett boende i Stockholm och kan komma att behöva acceptera höga hyror. Hyrorna ökar dessutom i en snabbare takt än vad prisbasbeloppet räknas upp (se figur 1) vilket betyder att om arvodet ska följa levnadsomkostnadsutvecklingen behöver det höjas. Samtidigt är det naturligt att SFS vill hålla nere löner och arvoden till en rimlig nivå för att kunna använda organisationens resurser på bästa sätt.

Höjningen av arvodet kan jämföras med snittlönen för förtroendevalda inom privat sektor, som var 0,59 prisbasbelopp år 2019. Höjningen innebär inte en förändring av kostnadsställets storlek utan innebär att den tidigare försiktighetsbudgeteringen upphör.

Det finns ytterligare motivering till varför presidiets arvode är på en högre nivå än vissa studentkårers arvoden. Dels är SFS presidialer sällan registrerade som studenter vilket medför att de inte kan ta del av studentrabatter eller studentbostäder. Dels medför det en stor osäkerhet i ens bostadssituation för presidialer från utanför Stockholmsområdet. Fullmäktige har tidigare beslutat att SFS kansli och presidium måste vara förlagt i Stockholm och styrelsen delar denna uppfattning. Bostadssituationen för presidialer utanför Stockholm är ytterligare utmanande då det är svårt att tänka långsiktigt utifrån ett tidsbegränsat uppdrag samt svårigheter med att ställa sig i bostadskö.

För SFS är det viktigt med presidialer som har en trygg ekonomi och bostadssituation med inte för långa restider till SFS lokaler. SFS har ekonomiska förutsättningar för denna nivå av arvodering samt har möjlighet att styra presidiets arvode, till skillnad från en studentbudget som förlitar sig på studiemedel. I princip alla presidialer har dessutom tidigare varit heltidsarvoderade vid sin studentkår och ytterligare år av studieuppehåll som presidial sänker i praktiken livslönen för majoriteten av de sökande. Presumptiva presidialer ska inte söka uppdraget för pengarnas skull men ekonomin ska inte vara ett stort hinder för lämpliga kandidater.

Utöver presidiets arvode innehåller kostnadsstället även indirekta kostnader som är beroende av presidiet som exempelvis presidiets resor och lokalkostnader. Motiveringen bakom detta är att kostnadsstället som helhet ska reflektera SFS totala kostnader för presidialer. Skulle exempelvis SFS önska ändra antalet presidialer ger detta redovisningssätt ett mer rättvisande värde på vilken total kostnadsförändring detta skulle medföra.

Figur 1: Utveckling av prisbasbeloppet jämfört med konsumentprisindex och genomsnittlig årshyra. Källor: [SCB Hyror och den allmänna prisutvecklingen](#), [SCB Prisbasbelopp](#)

Styrelsen

Förslaget är att minska styrelsens budget från 246 200 kronor till 175 000 kronor, vilket motsvarar styrelsens kostnader åren 18/19 och 19/20. Det är här viktigt att betona att budgeten inte är ett absolut tak, utan snarare en fingervisning av vad ett ändamålsenligt styrelsearbete kostar.

Komit

Styrelsen föreslår att budgeten för kostnadsställe Komit fastställs till 180 000 kronor. Det motsvarar Komits kostnader under 18/19, vilket är det enda adekvata jämförelseåret. 17/18 var kostnaderna högre, men det förklaras helt av de extra kostnader som kom av att SFS var värd för NOM-mötet det året.

Kostnaderna för 19/20 var också högre, men det beror på att medlemsavgiften till European Students' Union, ESU har betalats vid en annan tidpunkt än förut. Medlemsavgiften för ESU avser ett kalenderår och betalades förut i början av varje verksamhetsår. Sedan 2020 har avgiften istället periodiserats så att halva avgiften hamnar på vårterminen och halva avgiften hamnar på höstterminen. Bokföringstekniskt är det mer lämpligt, men under övergångsåret innebar det att en och en halv ESU-avgift hamnar i ett och samma verksamhetsår. I praktiken beror det alltså bara på att avgiften syns tidigare. 19/20 är alltså inget bra jämförelseår.

Medlemsaktiviteter

Styrelsen föreslår att budgeten för kostnadsstället Medlemsaktiviteter fastställs till 115 000 kronor. Det är en minskning från 180 689 kronor 20/21. Anledningen är att tidigare överbudgetering försvinner. Under de tre föregående åren har kostnaden för medlemsaktiviteter varit ca 65 000 kronor eller lägre. Anledningen till att förslaget ändå är 115 000 kronor är för att kunna sponsra medlemmarnas resor till medlemsmötena. Det är en satsning som infördes i budgeten för 20/21 men som på grund av pandemin inte har blivit aktuell ännu. Styrelsen anser dock att den är bra så snart det åter är möjligt med fysiska möten.

SFSFUM

Styrelsen föreslår att budgeten för SFSFUM fastställs till 145 000 kronor. Det motsvarar kostnaden för SFSFUM 2020, men är betydligt högre än SFS kostnader för SFSFUM 2018 eller 2019. Under dessa år betalade Årets studentstad 100 000 kronor av kostnaderna i egenskap av värd för SFSFUM. Återigen är det viktigt att betona att budgeten inte är en absolut gräns. Styrelsen kan besluta att överskrida budgeten om det behövs för att genomföra ett demokratiskt och inkluderande SFSFUM 2022.

Doktorandkommittén

Styrelsen föreslår att budgeten för kostnadsstället Doktorandkommittén fastställs till 70 000 kronor. Baserat på tidigare års utfall skulle doktorandkommittén kosta ca 40 000 kronor och kostnadsstället har varit överdimensionerat med en budget om 75 000 år 19/20. Doktorandkommittén har uttryckt en ambition att öka aktiviteten med tillhörande motiverande kostnadsunderlag.

SFS Kvalitetskommitté, SQC

Styrelsen föreslår att budgeten för kostnadsstället SQC fastställs till 50 000 kronor. SFS kvalitetskommitté har för avsikt att fortsätta verksamheten med att ha vissa fysiska möten om det tillåts och tillhandahålla en studentpool. SQC ämnar även att fortsätta att bedriva det nyligen startade nätverket för utbildningsansvariga vid medlemskårer vilket kan komma att kräva vissa kostnader för fysiska träffar.

Valberedningen

Styrelsen föreslår att fastställa budgeten för kostnadsstället Valberedningen till 30 000 kronor. Det är en minskning från 36 000 kronor 20/21, men återspeglar kostnaderna för 18/19 och 19/20. Däremot är det lägre än 17/18 då valberedningens kostnader uppgick till 35 507 kronor. Åren är dock inte helt jämförbara eftersom valberedningen själv bekostade sitt deltagande vid SFSFUM. Numera finansieras det genom budgeten för SFSFUM, vilket innebär en besparing för valberedningen. Styrelsen vill betona att budgetändringen inte är tänkt att påverka valberedningens verksamhet. Det handlar endast om att undvika överbudgetering. Valberedningen har tillfrågats om denna förändring och angett att verksamheten kan fortsätta oförändrad med den föreslagna ändringen.

Studentrepresentanter

Styrelsen föreslår att införa en ny post Studentrepresentanter, i syfte att subventionera studentrepresentanters resor till möten inom uppdragen. Budgeten fastställs initialt till 50 000 kronor baserat på en schablonkostnad.

Nätverk för studerandeskyddsombud, SSO

Styrelsen föreslår att införa en ny budgetpost för det nystartade nätverket för studerandeskyddsombud. Budgeten är tänkt att täcka kostnader för nätverksträffar. Budgeten fastställs initialt till 50 000 kronor.

Särskilda satsningar

Styrelsen föreslår att överföra 20/21 års budget för Särskilda satsningar á 450 000 kronor till nästa år. Skälet är att jubileumbanketten har senarelagts till vårterminen 2022 på grund av pandemin. Det är alltså ett outnyttjat budgetutrymme 20/21 som förs över till nästa år.

Övrigt

Styrelsen föreslår inte att budgetera för kostnadsstället Övrigt. Posten står endast med för att möjliggöra jämförelse med år 17/18 då vissa kostnader bokfördes på kostnadsstället övrigt.

Avskrivningar

Styrelsen föreslår att inte budgetera för några avskrivningar.

Resultat

Styrelsen föreslår att budgetera för ett resultat om -198 129 kronor. Verksamheten är långsiktigt hållbar och det negativa resultatet ses inte som ett nödvändigtvis återkommande inslag. Budgeten innehåller några kostnader som inte är bestående. Det gäller inte minst för 100 års-jubiléet som innebär en kostnad om 450 000 kronor 21/22. Eftersom dessa kostnader inte kommer att finnas kvar i budgeten för 22/23 kommer det finnas goda marginaler kommande år.

Omfördelning

Styrelsen har för närvarande möjlighet att omfördela 5% av budgeten mellan kostnadsställen, efter beslut av SFSFUM. Styrelsen menar att den möjligheten bör finnas kvar. 5% av budgeten motsvarar 332 500 kronor. Det är särskilt viktigt att styrelsen har möjlighet att omfördela pengar mellan kostnadsställen när budgeten inte har lika stora marginaler på varje kostnadsställe. Tidigare har varje kostnadsställe haft lägre kostnader än prognostiserats, vilket är det som leder till de stora överskotten. Med den nya, mer realistiska budgeten kan det mycket väl bli så att vissa kostnadsställen

även under en ansvarsfull förvaltning får högre kostnader än förutsett. Det kan vanligtvis kompenseras av att andra kostnadsställen inte gör av med hela sin budget.

Proposition 2

Budget och medlemsavgift

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår fullmäktige

att fastställa SFS medlemsavgift för verksamhetsåret 21/22 till sex (6) kronor per helårsstudent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt doktorand omräknat till heltidsekvivalent inom kårens verksamhetsområde.

att fastställa SFS preliminära medlemsavgift för verksamhetsåret 22/23 till sex (6) kronor per helårsstudent inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt doktorand omräknat till heltidsekvivalent inom kårens verksamhetsområde.

att SFS styrelse har rätt att omfördela kostnader mellan kostnadsställena i SFS budget, motsvarande 5 procent av de totala kostnaderna.

att anta SFS Budget 21/22 enligt följande:

Intäkter	
Medlemsintäkter	1,497,872
Statsbidrag	5,059,000
Årets studentstad	0
Totala intäkter	6,556,872
Kostnader	
Kansliet	4,040,000
Presidiet	1,400,000
Styrelsen	175,000
Komit	180,000
Medlemsaktiviteter	115,000
SFSFUM	145,000
Doktorandkommittén	70,000
Valberedningen	30,000
SQC	50,000
Studentrepresentanter	50,000
Nätverk för SSO	50,000
Särskilda satsningar	450,000
Övrigt	0
Avskrivningar	0
Totala kostnader	6,755,000
Resultat	-198,129

Handläggare: Styrelsen

Datum: 2021-02-13

Dnr: O412-4/2021

Proposition 3

Tillägg i principprogrammet om
utgångspunkt för
påverkansarbete

Följebrev

Proposition 3: Tillägg i principprogram om utgångspunkt för påverkansarbete

Inledning

Efter önskemål från medlemskårerna har styrelsen åtagit sig att ta fram en förtydligad utgångspunkt för påverkansarbete som förklarar hur SFS ska förhålla sig till organisationer som inte delar SFS värderingar i enlighet med stadgan.

Styrelsen lägger fram förslaget då vi har identifierat att behovet av en utgångspunkt för påverkansarbete bör förtydligas. Det har funnits tidigare men har av olika skäl försvunnit som styrdokument.

Arbetsprocess

Vid styrelsemötet i december beslutade styrelsen att lägga fram en proposition till SFSFUM 2021 som behandlar frågan. Styrelsen har haft flera diskussioner både internt och med medlemskårer vid medlemmöten. Styrelsen har gjort flera överväganden när förslaget formulerats. Det har varit många diskussioner om vilka begrepp som ska användas, vad dessa begrepp innefattar och hur en eventuell tillämpning hade utfallit.

Ingående kommentarer till förslag i principprogram

Förslaget är baserat på den respons som styrelsen har fått från medlemskårerna samt på stadgans kap. 1 §2 "Värderingar". Vidare uttrycks att SFS är en medlemsstyrd organisation som bygger på grundläggande demokratiska principer. Detta expanderas till att inkludera texter om respekten för demokratiska val, att demokratin är en förutsättning för gott studentinflytande och studenters trygghet samt att demokratin bygger på vissa principer som även återkommer i mom. 3 i tidigare nämnd paragraf.

Som intresseorganisation för studenter och studentkårer är det enligt styrelsen viktigt, med grund i organisations syfte, att SFS samarbetar med regering samt tillhörande institutioner liksom myndigheter såsom Universitetskanslersämbetet eller Universitets- och högskolerådet.

Framgång i demokratiska val som leder till en majoritet i riksdagen ger partier rätt till regeringsmakten. Styrelsen har ansett att det är viktigare att SFS som organisation kan samarbeta med en sådan regering, även om den utgörs av partier som inte delar SFS värderingar, än att SFS tar en demonstrativ, passiv, ställning gentemot en sådan regering. Det innebär i praktiken att SFS, inom rådande

demokratisk ordning, kommer samarbeta med regeringen och dess myndigheter även om den regeringen önskar bedriva en politik SFS inte sympatiserar med.

En viktig komponent i det demokratiska samhället, och särskilt för en demokratisk organisation vars syfte är att företräda en intressegrupp, är öppenhet inför omvärlden och en insikt och villighet i att förstå den. Det är av stor vikt att interna och externa parter kan tillgå information om SFS organisation. Någon reglering kring detta finns inte inom SFS i nuläget och genom styrelsens förslag uttrycker fullmäktige vikten i att SFS ska vara en transparent organisation.

Avslutningsvis har styrelsen förtydligat att vi tar ställning i sakfrågor oavsett vad andra organisationer anser. Vårt syfte är att företräda och tillvarata studenternas och medlemskårernas intresse. Som del av detta är vi oberoende i vår åsiktsbildning och åsiktsutövning. Styrelsen anser att det är viktigt att det är tydligt i principprogrammet att SFS enbart samarbetar med organisationer som delar SFS värderingar men att som del av påverkansarbetet arbetar SFS med staten oavsett regeringssammansättning.

Konsekvensändringar

Förslaget ger konsekvenser i principprogrammet varpå styrelsen föreslår en smärre korrigerande disposition. Syftet med förslaget är att göra texten mer sammanhängande. Förslaget är att bryta upp rådande kapitel 1 så att avsnitt 1.2, 1.3 och 1.4 hamnar i ett nytt kapitel, kapitel 2, med fokus på SFS syn på akademien. Avsnitt 1.1 som är mer internt fokuserat kvarstår på nuvarande plats samtidigt som föreslagen text blir ett nytt avsnitt 1.2. Skillnaden mellan kapitel 1 och 2 är deras interna respektive externa fokus.

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår fullmäktige

att i principprogrammet ändra avsnitt 1.2, 1.3 och 1.4 till ett nytt kapitel 2.1, 2.2 och 2.3 under huvudrubriken "SFS syn på akademien".

att i principprogrammet lägga till avsnitt enligt förslag, under ett nytt avsnitt 1.2 kallat "Utgångspunkt för påverkansarbete".

att i principprogrammet konsekvensändra efterföljande kapitel.

Förslag:

Utgångspunkt för påverkansarbete

SFS syfte är att genom påverkansarbete företräda och tillvarata medlemskårernas och studenternas intresse. Det demokratiska samhället är en förutsättning för gott studentinflytande och för studenters trygghet. Enligt SFS förutsätter det ett inkluderande förhållningssätt med respekt för jämställdhet, jämlikhet, mångfald och alla människors lika värde. SFS utgår från medlemmarna och organisationen är uppbyggd för att reflektera de medlemmar vi har. SFS är oberoende i sin åsiktsbildning och åsiktsutövning. SFS är en transparent organisation där utomstående har insyn och förståelse om oss, på samma sätt ska SFS ha förståelse för andra.

SFS bedriver påverkansarbete mot externa parter för att främja studenters och studentkårers intressen. SFS samarbetar enbart med organisationer som delar SFS värderingar, men bedriver påverkansarbete mot alla. Som del av påverkansarbetet arbetar SFS gentemot regeringen oavsett dess sammansättning.. Framgång i fria och allmänna val ger tillgång till demokratins institutioner och utfall ska respekteras. De demokratiska principerna ska värnas.

Handläggare: Styrelsen

Datum: 2021-02-13

Dnr: O412-5/2021

Proposition 4

Åsiktsutveckling inom forskarutbildningsfrågor

Följebrev

Proposition 4: Åsiktsutveckling inom forskarutbildningsfrågor

Inledning

Efter förslag från Doktorandkommittén har styrelsen valt att föreslå ett flertal förändringar i principprogrammet och SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning (HUOUFA), med målsättningen att stärka SFS principer rörande forskarutbildningen.

Det har inledningsvis funnits ett stort behov av att definiera vad som avses med studenter i dokumentet och att tydliggöra att med studenter avses studenter och doktorander i fristående kurser, program på kandidat- och masternivå samt forskarstudier i enlighet med högskolelagen.

Begreppet “vetenskapspersoner”

Doktorandkommittén har lyft att begreppet vetenskapsperson är särskilt oklart när det kommer till doktorander, och att ett nytt alternativ bör tas fram. Utifrån det har styrelsen fört en längre diskussion om definitionen av vetenskapspersoner och huruvida studenter bedriver forskning eller ej. Vetenskapspersoner kan förstås med begrepp likt akademisk personal vilket avser anställda vid universitetet som bedriver forskning och undervisning, till exempel lektorer, adjunkter, docenter, postdocs och så vidare. Med begreppet vetenskapspersoner önskar SFS påpeka att även studenter kan bedriva forskning samt att externa parter kan tas in för undervisning och forskning utan att dessa är anställda vid lärosätet.

Studenter kan bedriva verksamhet som liknar forskning, utan att detta av akademien anses vara forskning. Exempelvis finns skillnader i ansvarsutkrävande vilket sker genom disciplinnämnd kontra nämnden för oredlighet i forskning. Ur ett livslångt lärande-perspektiv är individen samtidigt i en lärande och i en forskande fas, och begreppet vetenskapsperson medför därmed en svår gränsdragning. Styrelsen föreslår därför en omformulering i principprogrammet.

Styrelsen föreslår att ersätta vetenskapspersoner med “akademisk personal”. Vetenskapspersoner föreslås tas bort i hela texten. Akademisk personal är ett begrepp som används inom högskolesektorn för att beskriva forskarstudenter samt personal som forskar och/eller undervisar, likt professorer och lektorer. Akademisk personal skiljer sig från övrig personal som teknisk, administrativ eller bibliotekspersonal.

Om förslag i principprogrammet

I avsnitt 2.4 önskar styrelsen lägga till en mening om akademisk frihet för forskarstuderande och att lärosätet ansvarar för detta. Avsaknaden av fri publiceringsrätt och rätten att byta handledare upplevs av doktorander som problematisk. Detta täcks delvis av tidigare kapitel, likt att rätten att ändra handledare täcks inom avsnitt 4.2 i principprogrammet.

Ett flertal förändringar har tillkommit för att bidra till ett specifikt doktorandperspektiv eller bemöta en problematik som är specifik för doktorander. Exempel på sådana förändringarna är förslagen i avsnitt 4.1 eller 4.4.

I vissa fall, likt med ändringarna i avsnitt 4.2 eller 2.6, har även ändringen effekt på grundutbildning. I avsnitt 2.6 problematiseras internationaliseringskonceptet för att lyfta fram annat än fysisk mobilitet. Förändringen i avsnitt 4.2 handlar delvis om att förtydliga att handledning är någonting annorlunda än undervisning och bör inkorporeras när vi pratar om personal verksamma inom utbildning.

I 4.2 sker ett utvecklande resonemang för att kunna inkludera doktorandutbildningen och det berör framförallt begreppet "självstudier". Självstudier innefattar bland annat när studenter inom ramen för traditionella kurser inte har lärarledd tid, självständiga arbeten som kandidat- och masterexamensarbeten samt stora delar av forskarutbildningen. SFS vill inte att huvuddelen av traditionella kurser ska utgöras av självstudier då detta riskerar vara kvalitetshämmande, men självstudier utgör naturligt en huvuddel av forskarutbildningen. Stycket är därmed omformulerat för att ta hänsyn till dessa aspekter.

I avsnitt 4.4 föreslår styrelsen en text relaterad till forskarstudenters disputation. Betoning på ekonomiska förutsättningar kommer ur att vissa disputationer inte får tillräckligt med ekonomiskt stöd för att till exempel ersätta opponenterna.

Om förslag i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning

Första stycket i avsnitt 2.1 har skrivits om för att specificera vilka principer som ska styra utbildningens utbud på grund- och avancerad nivå och vilka principer som ska styra forskarutbildningens utbud.

I avsnitt 2.2 har ett stycke lagts till för att förtydliga syftet med forskarutbildningen och att doktoranders akademiska frihet och inflytande i deras egen forskning måste värnas.

Forskarutbildningens storlek och karaktär påverkar principerna som styr dess utbud. I slutet av avsnitt 3.1 läggs därför ett stycke till där specificeras att anknytningen till en forskningsmiljö av hög kvalitet är centralt för utbudet av forskarutbildningen. Forskning och utbildning inom olika områden bör bedrivas i hela Sverige och för att utvidga denna princip till också att inkludera forskarutbildningen specificeras det att

forskarutbildning inom alla forskningsämnesområden bör finnas tillgängliga i hela landet.

Mellan stycke 4 och 5 i avsnitt 4.1 läggs det till att dimensioneringen av forskarutbildningen styrs av akademins och samhällets behov av forskare. Forskarutbildningens roll i förhållande till utbildning av hög kvalitet på grund- och avancerad nivå specificeras. För att säkerställa lärosätenas autonomi specificeras det att det är lärosätena som styr vilka enskilda forskarutbildningsplatser som ska utlysas.

I slutet av avsnitt 5.1 har ett stycke lagts till om att lärosäten inte ska vara beroende av externa finansiärer för att tillhandahålla en nödvändig dimensionering av forskarutbildningen. Detta för att säkerställa lärosätenas autonomi och långsiktighet. Dimensioneringen av forskarutbildningen är kopplad till kvaliteten av utbildning på grund- och avancerad nivå, då doktorander bedriver en stor del av undervisning och handledning av studenter på grund- och avancerad nivå vilket också specificeras i det nya stycket.

Tillträde till forskarutbildningen skiljer sig stort från tillträde till utbildning på grund- och avancerad nivå. Därför läggs det till ett avsnitt 6.3 som enbart handlar om detta. De delar från avsnitt 6.1 och 6.2 som berörde detta har inorporerats till det nya avsnittet. Fokus i avsnitt 6.3 är att redovisa hur en säkerställer en transparent och rättssäker antagning till forskarutbildningen, med ett särskilt fokus på situationen för skuggdoktorander och på doktorander som verkar vid svenska lärosäten men som är antagna till utländska lärosäten.

Proposition 4

Åsiktsutveckling inom forskarutbildningsfrågor

Förslag till beslut

Styrelsen föreslår fullmäktige

att i principprogrammets kapitel 1, som nytt stycke direkt efter första stycket, lägga till: Med student avses i denna text den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning på grund-, avancerad nivå eller forskarnivå, och med doktorand en student som är antagen till och bedriver utbildning på forskarnivå, allt i den utsträckning inte annat anges särskilt. I VoteIT: #P4-PP-1

att i principprogrammets kapitel 2, ändra meningen "Huvuddelen av den forskning som bedrivs ska finansieras av allmänheten genom icke-konkurrensutsatta offentliga medel." till "Huvuddelen av den forskning som bedrivs på lärosäten ska finansieras av allmänheten genom icke-konkurrensutsatta offentliga medel." #P4-PP-2

att i principprogrammets avsnitt 2.4, slutet i tredje stycket lägga till meningen "Det är både statens och lärosätenas ansvar att säkerställa akademisk frihet för studenter och akademisk personal. Lärosätena har ett särskilt ansvar för forskarstuderandes akademiska frihet." #P4-PP-3

att i principprogrammets avsnitt 2.5, slutet av första stycket lägga till meningen "Alla studenter ska ha möjlighet att bedriva studentinflytande utan att det kan ha negativ inverkan på studenten eller dess utbildning." #P4-PP-4

att i principprogrammets avsnitt 2.6, slutet av första stycket lägga till meningen "Internationalisering avser inte enbart att vara fysiskt verksam i ett annat land utan även att exempelvis knyta internationella kontakter som student eller akademisk personal." #P4-PP-5

att i principprogrammets avsnitt 3.2, lägga till ett nytt tredje stycke med följande text: Forskarstuderande har en dubbel roll i akademien som såväl studenter som akademisk personal. Likt övrig personal ska forskarstuderande ha goda, förutsägbara arbetsvillkor från dag ett. #P4-PP-6

att i principprogrammets avsnitt 4.1, efter nuvarande andra stycke, lägga till ett nytt tredje stycke med följande text: För forskarutbildningen innebär användbarhet att den forskarstuderande ska bli en oberoende forskare med förmåga att förvalta, utvidga och förmedla kunskapsområdet inom vetenskapsområdet till gagn för såväl samhället som den enskilda individen. #P4-PP-7

att i principprogrammets avsnitt 4.2, ändra första stycket till "Ansvaret för

studentens lärandeprocess delas mellan studenten och den som undervisar eller handleder. Rollen som akademisk lärare innebär särskilda krav kopplade till syftet med högre utbildning. För att en student ska få bästa möjliga utbildning är det viktigt att kunskapen förmedlas av vetenskapligt eller konstnärligt kompetenta lärare. Precis lika viktigt är att den som undervisar eller handleder har gedigen högskolepedagogisk kompetens. Allt som lärs ut inom ramen för högre utbildning ska vila på vetenskaplig grund, konstnärlig grund eller beprövad erfarenhet. Likväl ska alla läraktiviteter och den undervisning och handledning som sker vara förankrad i vetenskap och beprövad erfarenhet om lärande. För att säkra nödvändig kompetens måste högskolepedagogisk utbildning vara obligatorisk och återkommande för undervisande och handledande personal. All utbildning som leder till examen måste även planeras och genomföras med tydlig förankring i de nationella examensmålen.” #P4-PP-8

att i principprogrammets avsnitt 4.2, ändra andra stycket så att stycket lyder: Det är viktigt att de undervisningsformer som används är relevanta för utbildningen och varierar för att studenten på bästa sätt ska kunna ta till sig kunskapen. Självstudier utan tillräcklig handledning ska aldrig förekomma, eftersom detta ger studenterna sämre möjligheter att utveckla det analytiska och kritiska tänkande som högre utbildning kräver. För utbildning på grund- och avancerad nivå, utom vid självständiga arbeten, får självstudier aldrig utgöra huvuddelen av utbildningen. #P4-PP-9

att i principprogrammets avsnitt 4.4, lägga till meningen “Doktorander ska aldrig själva bära ansvaret att finansiera eller kvalitetssäkra sin disputation.” i slutet av stycket. #P4-PP-10

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 2.1, ändra meningen “SFS anser att antalet utbildningsplatser inom högre utbildning ska styras så att alla sökande som är kvalificerade kan få plats att studera.” till “SFS anser att antalet utbildningsplatser inom högre utbildning ska styras så att alla sökande som är kvalificerade kan få plats att studera på grund- och avancerad nivå.” #P4-huoufa-1

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 2.1, efter första stycket lägga till: Antalet utbildningsplatser på forskarnivå ska anpassas efter såväl akademins eget behov som samhällets behov. #P4-huoufa-2

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 2.1, fjärde stycket ändra “grundutbildning” till “utbildning”. #P4-huoufa-3

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 2.1, sista stycket ändra meningen “Den högskolepedagogiska kompetensen hos undervisande lärare får aldrig klassas

som sekundär till exempelvis en enskild lärares forskning.” till “Den högskolepedagogiska kompetensen hos undervisande lärare och handledare får aldrig klassas som sekundär till exempelvis en enskild lärares forskning.”
#P4-huoufa-4

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 2.2, lägga till som sista stycke: Forskarutbildningen är den högsta nivån av akademisk utbildning. Principerna som styr utbildning på forskarnivå är på många sätt liknande de som styr utbildning på grund- och avancerad nivå, men fokus för forskarutbildningen är alltid att utbilda doktorander till att bli självständiga forskare. För att en forskarutbildning ska kunna betraktas som akademisk måste den individuella forskarstuderandes akademiska frihet värnas lika starkt för övriga forskare inom akademin. #P4-huoufa-5

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 3.3, lägga till som sista stycke: Forskarutbildning är en central del av högre utbildning precis som utbildning på grund- och avancerad nivå. För forskarutbildningens kvalitet är det nödvändigt att den är anknuten till en forskningsmiljö av hög kvalitet. Det bör finnas en bred tillgång till forskarutbildning i hela Sverige för att säkerställa en stark koppling mellan forskning, utbildning och samhället, och för att brett tillgängliggöra forskarutbildning. #P4-huoufa-6

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 4.1, efter tredje stycket lägga till: Det är lärosätens ansvar att bestämma vilka forskarutbildningsplatser som ska utlysas. Forskarutbildningens dimensionering ska styras av akademin och samhällets behov av forskare. En särskilt viktig aspekt av detta är akademin långsiktighet där forskarutbildningens dimensionering bör tillfredsställa akademin behov av forskarutbildade för en högkvalitativ utbildning på grund- och avancerad nivå. #P4-huoufa-7

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 4.2, ändra meningen “Lärosätena ska erbjuda den utbildning studenterna efterfrågar så länge utbildningen lever upp till kriterier för akademisk utbildning. ” till “Lärosätena ska erbjuda den utbildning på grund- och avancerad nivå som studenterna efterfrågar så länge utbildningen uppnår kriterierna för akademisk utbildning.” #P4-huoufa-8

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 4.2, ändra meningen “SFS anser att det är lärosätens skyldighet att säkerställa studentinflytande i lärosätets dimensionering och utbud samt ansvar att diskutera dimensioneringsfrågor med en mångfald av aktörer i samhället.” till “SFS anser att det är lärosätens skyldighet att säkerställa studentinflytande i lärosätets dimensionering och

utbud. Utöver studentinflytande har lärosätena ett ansvar att diskutera dimensioneringsfrågor för alla nivåer av utbildning med en mångfald av aktörer i samhället.” #P4-huoufa-9

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 5.1, som sista stycke lägga till: För forskarutbildningens finansiering är det centralt att lärosätena har resurser att dimensionera forskarutbildning utifrån de principer som beskrivs i detta ställningstagande. Lärosätena ska inte vara beroende av extern finansiering för att upprätthålla en nödvändig omfattning på forskarutbildningen. #P4-huoufa-10

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning avsnitt 6.1, ta bort stycket “Den som har avlagt examen på avancerad nivå eller har motsvarande kvalifikationer ska vara behörig att söka forskarutbildning inom sitt ämnesområde. Eftersom forskarutbildning i normalfallet också är en tjänst och den som antas till forskarutbildning normalt ska anställas, måste antagningen också pröva om den sökande uppfyller kraven för en doktorandtjänst. Doktorandplatser måste utlysas öppet och bedömning ske mot en tydlig beskrivning av programmet och tjänsten. Det ska vid utlysning av forskartjänst alltid vara tydligt om tjänsten avser en licentiatexamen eller doktorsexamen.” #P4-huoufa-11

att i SFS ställningstagande: Högre utbildnings omfattning, utbud, finansiering och antagning kapitel 6, lägga till följande som nytt avsnitt:

6.3 Tillträde till utbildning på forskarnivå

Den som har avlagt examen på avancerad nivå eller har motsvarande kvalifikationer ska vara behörig att söka forskarutbildning inom sitt ämnesområde.

Doktorandplatser måste utlysas öppet och bedömning ske mot en tydlig beskrivning av programmet och tjänsten. Ansökningsprocessen ska vara transparent och rättssäker. Beslutet att bestämma vem som blir anställd som doktorand bör aldrig ligga hos en enskild individ. Det ska vid utlysning av doktorandtjänst alltid vara tydligt om tjänsten avser en licentiatexamen eller doktorsexamen.

Antagningskriterier för forskarutbildningar ska vara tydliga, transparenta och rimliga. För antagning till forskarutbildning får det aldrig vara ett krav att den sökande ska ha bedrivit forskning tillsammans med den forskargrupp som doktorandtjänsten är placerad inom. Det bör inte heller vara ett krav att den sökande ska ha publicerat artiklar i vetenskapliga tidskrifter. Detta kan däremot vara meriterande.

Alla doktorandtjänster ska utlysas offentligt och finnas tillgängliga för samtliga presumtiva forskarstuderande. Det är viktigt att lärosäten aktivt arbetar för att

motverka förekomsten av så kallade “skuggdoktorander”, individer som är verksamma som doktorander men som inte är antagna till forskarutbildning.

Doktorander som är inskrivna vid ett utländskt lärosäte men som under en tid agerar gästforskare vid ett svenskt lärosäte bör särskilt inkluderas i en forskargrupp. Lärosätet bör vara medvetna om dessa doktoranders existens och vara tydliga i vilka ömsesidiga förväntningar som finns mellan dem och lärosätet. Även om dessa doktorander inte är antagna till en forskarutbildning vid lärosätet de är verksamma vid bör de i så hög utsträckning som möjligt behandlas på samma sätt som antagna forskarstuderande. #P4-huoufa-12

Bilaga till: Proposition 4 - Åsiktsutveckling inom forskarutbildningsfrågor

Röd = radera

Gul = tillägg

SFS Principprogram

Antagen av fullmäktige 2020

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1 Idén om kunskapssamhället	2
1.2 Akademin i kunskapssamhället	2
1.3 Akademin roll och uppdrag	3
1.4 Akademin värdegrund	3
2. Akademin förutsättningar	4
2.1 Dimensionering	4
2.2 Studenter och vetenskapspersoner	5
2.3 Samverkan med det omgivande samhället	5
2.4 Akademin frihet, strukturella förutsättningar och demokratiska ideal	6
2.5 Studentinflytande	7
2.6 Internationalisering	8
2.7 Akademin lokaler	8
3. Förutsättningar att inleda, genomgå och slutföra högre utbildning	9
3.1 Allas rätt till högre utbildning	9
3.2 Social trygghet	9
3.3 Likvärdiga studievillkor	10
4. Syftet med högre utbildning och dess särart	10
4.1 En användbar utbildning	10
4.2 Studentens lärande i centrum	11
4.3 Kvalitetssäkring	12
4.4 Examination	12

SFS principprogram

1. Inledning

Det här är Sveriges förenade studentkårers, SFS, principprogram. Principprogrammet är SFS ideologiska plattform och redogör för SFS idé om kunskapssamhället samt vilka principer som bör genomsyra högre utbildning. Med utgångspunkt i SFS vision utgör programmet en redogörelse för organisationens värderingar. I allt politiskt påverkansarbete som SFS bedriver kan och ska vägledning hämtas ur principprogrammet. Programmet syftar inte till att redovisa reformförslag eller konkreta politiska lösningar för SFS att driva. Istället ska alla ställningstaganden som görs i politiska frågor och alla politiska fokus som organisationen väljer, göras med en analys och genom en retorik som överensstämmer med de principer som här uttrycks.

Med student avses i denna text den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning på grund-, avancerad nivå eller forskarnivå, och med doktorand en student som är antagen till och bedriver utbildning på forskarnivå, allt i den utsträckning inte annat anges särskilt.

1.1 Idén om kunskapssamhället

Idén om kunskapssamhället bygger på att den självständiga och demokratiska akademien har en central roll för samhällsutvecklingen och den gemensamma välfärden. Akademiens betydelse och särställning legitimeras genom hög kvalitet, bred folklig förankring och en hög grad av studentinflytande och kollegialt medbestämmande.

Kunskapssamhället genomsyras av en övertygelse och insikt om att den högre utbildningen kommer både allmänheten och individen till nytta. Allas lika möjlighet till högre utbildning är ett fundament i hur högskolan styrs och verkar, och det är en självklarhet att utbildningen är avgiftsfri för alla. Det finns också ett heltäckande trygghetssystem som, förenat med anständiga sociala och ekonomiska villkor i övrigt, ger goda förutsättningar för studenter att bedriva högre studier. Kunskapssamhället är en global angelägenhet och sträcker sig över nationsgränser.

Hög utbildningskvalitet är en rättighet för alla studenter. Den högre utbildningen vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet och genomsyras av ständig utveckling och förbättring. Den högre utbildningens grundläggande syfte är att ge studenterna en användbar utbildning.

1.2 Akademin i kunskapssamhället

Akademiens kärnverksamhet går ut på att skapa, förädla och sprida kunskap. För kunskapssamhällets utveckling spelar därför akademien en helt avgörande roll. Högre

utbildning, forskning och samverkan mellan akademien och det omgivande samhället är helt avgörande frågor för att skapa social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet.

Alla aspekter av hållbarhet är centrala för samhället. Staten har ett särskilt ansvar att på nationell nivå ställa tydliga krav på hållbarhetsaspekter inom akademien, i synnerhet med anledning av den hastiga klimatförändringen och dess stora negativa påverkan på samhället. Akademien bör därför aktivt arbeta för att minska sin egen klimatpåverkan. Lärosätena har också unika möjligheter att tillhandahålla utbildning och forskning om hållbarhet som kommer hela samhället till godo. Hållbarhet är inte begränsad till någon särskild vetenskaplig disciplin utan kan ingå i alla ämnesområden. Det är väsentligt att hållbarhetsfrågor inom akademien behandlas i en internationell kontext. Det är viktigt att mobilitet inte begränsas men det krävs ett ansvarstagande i den internationalisering som sker.

De stora utmaningar som samhället står inför kan varken politiken, marknaden, civilsamhället eller vetenskapssamhället lösa på egen hand. Akademien har därför en viktig roll att fylla som knutpunkt mellan de olika verksamheterna på lokal, regional, nationell och internationell nivå. Genom akademins förmedlande av kunskap kan lösningar skapas på hur vi bäst möter gemensamma problem som berör till exempel miljö, hälsa, ekonomi, teknik eller sociala frågor.

1.3 Akademiens roll och uppdrag

Den högre utbildningens primära syfte är att ge människor möjlighet att utvecklas till självständiga individer som har förmåga att kritiskt granska, förstå och förhålla sig till sin omgivning. Akademien ska också ge individen möjlighet till personlig utveckling. På så vis ger utbildningen individen en större makt att styra över sitt eget liv och förverkliga sig själv.

Akademien spelar också en viktig roll för upprätthållandet och utvecklingen av ett demokratiskt samhälle. Utbildning och forskning måste präglas av mångfald och en öppenhet som ger plats åt fria samtal. Samtal som i sin tur föder nya tankar och idéer.

Viljan att tillgodose arbetsmarknadens kortsiktiga behov får aldrig stå över akademins uppdrag att främja allmänheten och individens utveckling i stort. Den kunskapsutveckling som individer genomgår inom akademien är helt avgörande för människors professionella utveckling och yrkesliv.

1.4 Akademiens värdegrund

Människors lika värde och möjligheter att påverka är centrala för akademien. Det innebär att mångfald bland studenter, vetenskapspersoner och annan personal är ett viktigt mål. Mångfald medför fler perspektiv till forskning och utbildning och bidrar samtidigt till förståelse mellan människor från olika delar av samhället. Med hänsyn till akademins inverkan på människors liv och den centrala betydelsen för kunskapssamhället måste akademien göras tillgänglig för människor att delta i oavsett

deras levnadsvillkor. För akademins folkliga förankring och förtroende är det viktigt att dess rekrytering resulterar i att samhällets befolkningsammansättning återspeglas.

För att öppna upp och göra akademien till ett reellt alternativ för alla måste lärosätenas metoder för breddad rekrytering och deltagande ständigt förbättras. En heterogen studentgrupp medför högre krav avseende bemötande och pedagogiskt genomtänkta utbildningsupplägg som garanterar en inkluderande studie- och arbetsmiljö. De normer som styr vem som känner sig välkommen inom akademien måste kontinuerligt granskas och ifrågasättas. Det måste finnas strategier för att bekämpa exkluderande strukturer inom hela akademien.

Det är viktigt med ett kritiskt förhållningssätt för att se strukturer och orättvisor. Med bakgrund av den kunskap som finns kring maktstrukturer inom akademien ska inte ojämsstäldhet och strukturell diskriminering accepteras. Det är viktigt att akademien tar ställning för jämlikhet, mänskliga rättigheter samt mot rasism, fascism och våldsbejakande extremism. Målet måste vara att akademien ska präglas av normkritik och sträva efter att vara ett föredöme för andra verksamheter på lika villkors-området.

2. Akademins förutsättningar

Universitet och högskolor ska vara placerade på ett strategiskt sätt geografiskt och vara spridda över hela landet, något som är helt nödvändigt för att göra studier och forskning till ett reellt alternativ för alla och säkra kompetensförsörjning över hela landet. Inom och mellan lärosäten ska det finnas en stor bredd vad gäller den forskning och utbildning som bedrivs.

Såväl utbildning som forskning kräver resurser. För att akademien ska ha rätt förutsättningar för att axla sin roll i kunskapssamhället krävs det att såväl utbildning som forskning finansieras på sådant sätt att den akademiska friheten och utbildningens kvalitet inte äventyras. **Huvuddelen av den forskning som bedrivs ska finansieras av allmänheten genom icke-konkurrensutsatta offentliga medel. Huvuddelen av den forskning som bedrivs på lärosäten ska finansieras av allmänheten genom icke-konkurrensutsatta offentliga medel.**

2.1 Dimensionering

Kunskapssamhället förutsätter en hög andel akademiskt utbildade människor. Nationella jämförelser för utbildningsnivåer måste göras med för Sverige jämförbara länder med höga utbildningspolitiska ambitioner. Akademins storlek måste styras utifrån behovet av ett brett utbildningsutbud och möjligheten att bedriva forskning på ett stort antal områden. Det är viktigt att människor inte fräntas rätten till högre utbildning på grund av för få utbildningsplatser.

2.2 Studenter och vetenskapspersoner

Inom akademien samverkar studenter och vetenskapspersoner med varandra i undervisning och forskning. Studenter spelar en viktig roll inom akademien och kan bidra till både utbildning, forskning och lärosätets samverkan med det omgivande samhället. Detta kräver rätt förutsättningar i form av skickliga och engagerade lärare och en ledning som uppmärksammar studenterna som en tillgång.

Vetenskapspersoner i olika befattningar kan ha antingen undervisning eller forskning som huvudsyssla, om än i varierande intervaller och intensitet. Endera uppgift får aldrig ta överhand.

Forskarstuderande har en särskild ställning som både studenter och vetenskapspersoner. Som studenter genomgår de en utbildning och möter vetenskapspersoner i olika roller, samtidigt som de i sin roll som forskare i början av karriären och i sitt möte med studenter i undervisning även är vetenskapspersoner. I egenskap av denna dubbla ställning omfattas därför forskarstuderande av de rättigheter och skyldigheter som gäller för båda dessa roller.

För att den undervisande personalen ska ha förutsättningar att vara skickliga inom både forskning och utbildning krävs en medveten styrning från politiskt håll och från lärosätets ledning. Bland annat behövs ett välfungerande resurstilldelningssystem till utbildning och forskning både från staten och inom lärosätet, tillgång till kompetensutveckling för lärare, tydliga karriärvägar och fungerande trygghetssystem för lärosätets personal. För att säkerställa engagemang och kompetens inom ramarna för utbildning ska det finnas system som meriterar pedagogisk skicklighet för undervisande personal.

2.3 Samverkan med det omgivande samhället

En ömsesidig anknytning mellan högre utbildning och forskning är en nödvändighet för att hålla hög kvalitet i både utbildning och forskning. Genom samverkan med det omgivande samhället skapas innovationer och kunskapsspridning som bidrar till utvecklingen av kunskapssamhället. Såväl det omgivande samhället som akademien drar nytta av den kunskapsspridning som sker genom samverkan inom ramarna för utbildning och forskning.

Eftersom en stor del av forskningen finansieras med hjälp av offentliga medel är det viktigt att både resultat och data finns tillgängliga för allmänheten. Resultatet av all offentligt finansierad forskning måste därför tillgängliggöras genom öppna arkiv. För att stimulera tillkomsten av innovationer och främja samverkan är det även betydelsefullt att privata medel kan fördelas till forskning.

2.4 Akademiens frihet, strukturella förutsättningar och demokratiska ideal

Akademiens unika roll i samhället gör den till ett allmänintresse. Den högre utbildningen, forskningen och akademiens samverkan med omgivande samhälle påverkar människor oavsett om de själva verkar inom akademien eller inte. Genom politiken kan allmänheten påverka hur de strukturella förutsättningarna och styrningen av akademien ser ut. Det är också genom politik som allmänheten formulerar sina förväntningar på och behov av akademien.

Akademisk frihet ska alltid eftersträvas men i ständig balans med akademiskt ansvar. Akademisk frihet innebär att studenter och vetenskapspersoner ska ha möjlighet till fritt kunskapssökande inom akademien. Akademiskt ansvar innebär att lärosäten och vetenskapspersoner ska följa lag, förordning, regelverk och kollegialt fattade beslut samt ha ett ansvar gentemot de som deltar och investerar i akademien - samhället och främst studenterna.

Det finns en naturlig konflikt mellan akademins frihet och akademins ansvar som utmynnar i efterfrågan och behovet av insyn och inflytande mellan akademins intressenter. För att akademien ska kunna ta sitt ansvar är dock akademins frihet en grundläggande förutsättning. Således är det viktigt utifrån ett långsiktigt perspektiv att vara sig politiken eller marknaden inkräktar på den akademiska friheten. Det är också av vikt att akademien förstår samhällets och studenternas förväntningar och behov men att det är akademien i sig som styr sin verksamhet så att de eventuellt uppfylls. **Det är både statens och lärosätenas ansvar att säkerställa akademisk frihet för studenter och akademisk personal. Lärosätena har ett särskilt ansvar för forskarstuderandes akademiska frihet.**

För att stödja akademins frihet och ansvarstagande krävs största möjliga långsiktighet, tydlighet, förutsägbarhet och tillit från politiken samt fullgod finansiering av akademins verksamhet. Vidare måste politiken ha ett realistiskt och lösningsorienterat förhållningssätt gentemot akademins verksamhet och uppdrag. Det omgivande samhället ska samverka med akademien och studenterna men dess särintressen får aldrig stå över akademins uppdrag. Den akademiska friheten måste säkerställas för att akademien inte ska reduceras till endast ett arbetsmarknadspolitiskt instrument. Under stark akademisk frihet i balans med akademiskt ansvar kommer akademien bidra till och stimulera samhällets och individernas utveckling.

För att allmänheten ska uppfatta akademien som legitim är avgiftsfrihet, antagning i likvärdig konkurrens på alla nivåer, transparens, rättssäkerhet, genomgående folklig och demokratisk representativitet, tillgänglighet samt hög kvalitet i utbildning och forskning avgörande. För att leva upp till de förväntningarna måste akademien ha en relation till politiken som präglas av ömsesidig tillit och förtroende.

Akademien måste även internt styras enligt demokratiska principer. Det är inte minst angeläget att det finns en bred representation av studenter, vetenskapspersoner och

annan personal i styrelser och övriga beslutande och beredande organ. Lärosäten ska ha möjlighet att ta in externa representanter i beslutande organ för att främja mångfacetterade perspektiv på verksamheten. De externa representanterna får dock aldrig vara den största gruppen. För att akademien ska verka ändamålsenligt på alla nivåer måste det interna ledarskapet, och det välförankrade kollegiala beslutsfattandet på vilket detta baseras, innefatta ett omfattande, starkt och oberoende studentinflytande. Den interna styrningen av lärosätena utgörs till stor del av fyra fundamentala system: resursfördelnings-, kvalitets-, anställnings- och ledningssystemen. Dessa ska sträva efter att vara transparenta, lättförståeliga, rättvisa, flexibla, nationellt kompatibla och kvalitetsfrämjande.

2.5 Studentinflytande

Studenter ska, till skillnad från kunder på en marknad, vara medaktörer inom akademien. De spelar en avgörande roll för planering, styrning och utveckling av akademien på alla nivåer. Studenterna har både rätten och skyldigheten att genom ett aktivt studentinflytande påverka akademins verksamhet. Studenterna ska ha förutsättningar och möjlighet till inflytande i frågor som ligger utanför akademins verksamhet som särskilt berör studenternas utbildning eller vardag. **Alla studenter ska ha möjlighet att bedriva studentinflytande utan att det kan ha negativ inverkan på studenten eller dess utbildning.**

För att studentinflytandet ska fungera väl krävs demokratiskt styrda studentkårer som är organisatoriskt självständiga gentemot lärosäte, statsmakter och samhället i övrigt. Studentkårerna ska även i största möjliga mån garanteras ekonomiskt oberoende. Det ska finnas tydliga lagar, förordningar och regler som reglerar beviljande av kårstatus som garanterar studentkårerna en rättssäker, tydlig och transparent process.

Lärosätet ska tydligt, tillgängligt och med god framförhållning informera dess studenter på alla nivåer om gällande kårstatusprocess. För att studentkårer ska vara oberoende gentemot lärosätet får inte lärosätet ställa andra krav för kårstatus än vad som regleras i lagar, förordningar eller föreskrifter. Det måste därmed finnas tydliga skrivelser för vad som krävs för att bli beviljad kårstatus samt möjligheter till överklagande inom processen.

Eftersom ett välfungerande studentinflytande är en viktig angelägenhet för hela samhället som en medaktör inom akademien är det av särskild vikt att alla studentkårer ges möjlighet till kunskapsutveckling, oavsett de individuella förutsättningar varje enskild studentkår har. Detta bör ske på både lokal och nationell nivå.

Kvalitetsutveckling, utbildningens rättssäkerhet och studenternas välmående är viktiga kärnfrågor för studentkårerna. Studenternas rätt till organisering och deras förutsättningar för inflytande genom studentkårer ska regleras i tvingande lagstiftning.

2.6 Internationalisering

Akademins funktion i kunskapssamhället gör att den i mycket hög grad tar del av en globaliserad värld. Såväl studenter som forskande och undervisande personal måste ges möjlighet och uppmuntras till utbyten och internationell samverkan. Det är därför viktigt att nationella regelverk anpassas för att främja mobilitet för studenter, vetenskapspersoner och annan personal. Det är även viktigt att studenter som forskande och undervisande personal ges möjlighet att utveckla sin interkulturella kompetens, för att därigenom möjliggöra effektiv och lämplig kommunikation med andra kulturer. **Internationalisering avser inte enbart att vara fysiskt verksam i ett annat land utan även att exempelvis knyta internationella kontakter som student eller akademisk personal.**

Det måste även skapas förutsättningar för internationella studenter på alla utbildningsnivåer inom akademien att stanna kvar i landet efter avslutade studier eftersom det är helt nödvändigt för samhällets utveckling och kompetensförsörjning. Processer för uppehållstillstånd både före och efter studier ska fungera sömlöst och rättssäkert - uppehållstillstånd får inte vara den begränsande faktorn för att kunna studera vid ett svenskt lärosäte.

Det ska finnas möjlighet för såväl studenter som forskande och undervisande personal som inte kan svenska att lära sig språket på ett effektivt sätt. Lärosäten ska vara organisatoriskt inkluderande även för icke svensktalande oberoende av eventuella krav på myndighetsspråk, detta inkluderar att alla studenter ska kunna vara studentrepresentanter på alla nivåer. Samtliga studenter som studerar vid ett svenskt lärosäte ska anses vara studenter på det lärosätet de studerar och äga samma rättigheter och skyldigheter.

SFS anser att utbildningen ska vara avgiftsfri för alla. Men i de fall där avgift tas ut från studenten får dessa avgifter aldrig täcka mer än de kostnader som är direkt kopplade till den utbildning som studenten genomför. Lärosätena bör även tydligt redovisa hur dessa kostnader är beräknade.

Antagningssystemet är uppbyggt på en meritokratiskt basis, och är menat så att de mest meriterade studenterna är de första som får tillgång till utbildning. Det gäller såväl svenska som internationella studenter. Det är därför viktigt att alla studenter antas utifrån samma krav och i samma antagningsprocess.

2.7 Akademin lokaler

Akademins lokaler ska vara dimensionerade och utformade på ett sådant vis att de är ändamålsenliga och främjar en god arbetsmiljö. Förvaltningen och ägandet av lokalerna ska ske på ett sådant sätt att det gynnar verksamheten. Detta innebär att krav på vinst eller andra kostnader som överstiger de faktiska drifts- och investeringskostnaderna för lokalerna inte får belasta akademien. Det förutsätter att akademien, i form av

vetenskaplig personal och studenter, är delaktiga och representerade i beslut som rör akademiens lokaler.

3. Förutsättningar att inleda, genomgå och slutföra högre utbildning

3.1 Allas rätt till högre utbildning

Utgångspunkten för kunskapssamhället är att utbildning är en mänsklig rättighet. För att människor ska kunna ta del av högre utbildning krävs att potentiella hinder överbryggas. Detta kräver både att ett antal konkreta förutsättningar uppfylls, och att det finns en ömsesidigt god attityd mellan allmänheten och akademien.

En socialt och ekonomiskt trygg tillvaro under studietiden är avgörande för studenters välbefinnande och möjligheter att ta sig an, genomgå och slutföra sina studier. Möjligheten att studera måste vara likvärdig för alla människor. Därför måste ekonomiska hinder för studier minimeras och studenter måste omfattas av heltäckande trygghetssystem.

Studenter ska inte förväntas utstå sämre livsvillkor än vad som anses vara rimligt för andra samhällsmedborgare. Detsamma gäller studenters fysiska och psykosociala studiemiljö jämfört med rättigheterna till en god arbetsmiljö för yrkesarbetande. Studenter ska inte förväntas behöva sysselsätta sig i högre omfattning än heltid för att kunna leva ett anständigt liv.

3.2 Social trygghet

En förutsättning för att studenter ska kunna leva ett anständigt liv är tillgången till en rimlig boendestandard. För att högre utbildning ska vara en reell möjlighet för alla krävs att det finns ett varierat utbud av bostäder anpassat efter en studentgrupp med olika behov. Politiker på alla nivåer måste ta ett samlat ansvar för att åtgärda bostadsbristen och vid behov skapa lösningar särskilt anpassade för studenter. Någon form av statlig ekonomisk stimulans är nödvändig för att möta det stora behovet av bostäder för studenter. Bostadssituationen på en studieort ska inte vara en utslagsgivande faktor vid studenters utbildningsval. Boendekostnaderna måste också vara anpassade efter studenters ekonomiska förutsättningar.

Ett statligt finansierat studiemedelssystem är helt nödvändigt för att alla människor ska ha likvärdiga möjligheter att söka sig till högre utbildning. För att studiemedlet ska tjäna sitt syfte måste det vara anpassat efter samhällets kostnadsnivåer. Studiemedlet måste kunna täcka grundläggande kostnader och utgifter kopplat till rekreation och fritid. Merpart av studiemedlet ska bestå av bidrag från staten. Arbete vid sidan av studierna ska vara en möjlighet och inte en nödvändighet för att kunna finansiera sin studietid. Vidare måste studiemedlet vara utformat på ett sådant sätt att människors

socioekonomiska bakgrund eller familjesituation inte utgör ett hinder för att ta del av studiemedlet eller högre utbildning. Studiemedelssystemet ska möjliggöra studier under hela livet.

Forskarstuderande har en dubbel roll i akademien som såväl studenter som akademisk personal. Likt övrig personal ska forskarstuderande ha goda, förutsägbara arbetsvillkor från dag ett.

Studenter som blir sjuka eller arbetslösa ska aldrig tvingas in i fattigdom eller behöva lämna sin utbildning på grund av orättvisa och dysfunktionella trygghetssystem. Alla studenter ska ha rätt till en social trygghet i motsvarande utsträckning som arbetstagare och omfattas av ett fullgott trygghetssystem anpassat efter studenters behov. Systemet för studiemedel måste, precis som övriga delar av trygghetssystemet, vara anpassat efter en heterogen studentgrupp för att garantera att alla oavsett bakgrund vågar ta steget in i den högre utbildningen.

3.3 Likvärdiga studievillkor

Att prioritera tillgänglighet och behovsanpassning är en förutsättning för att alla studenter oavsett bakgrund och behov ska kunna ta del av en högre utbildning med likvärdiga studievillkor. Rättssäker antagning och examination är avgörande för att säkerställa jämlika studievillkor

Det är även angeläget att det finns ett varierat utbildningsutbud i hela landet och god studieinformation för presumtiva studenter som innefattar mer än endast kvantitativa mått per utbildning. Tillsammans skapar det möjligheter för studenter att välja utbildning efter behov och intresse. Utbildningen ska också vara tillgänglig för alla och anpassad efter att studenter har olika förutsättningar och behov.

Kunskapssamhällets akademi präglas av en hög grad av internationalisering på olika sätt. Därför är det viktigt att den högre utbildningen på alla nivåer planeras och genomförs på vetenskapligt förankrad pedagogisk grund, med god information på flera språk och med beaktande av studenters olika utbildningskulturella bakgrunder.

4. Syftet med högre utbildning och dess särart

4.1 En användbar utbildning

Syftet med högre utbildning är att den ska vara användbar för studenten. De utbildningar som ges måste utgå från människans samlade behov av kunskap och intellektuell utveckling i arbetslivet och samhällslivet på lång sikt. En användbar utbildning ger studenten förutsättningar för att möta ett samhälle i förändring samt tränar ämnesspecifika kunskaper, generella förmågor och ett kritiskt förhållningssätt till omvärlden. En utmärkande egenskap med högre utbildning är att studenter rustas att förstå och analysera sin egen livssituation och det samhälle de verkar i. För att det

ska vara möjligt måste studenter lära sig att reflektera kring den inhämtade kunskapen och själva lärprocessen.

För forskarutbildningen innebär användbarhet att den forskarstuderande ska bli en oberoende forskare med förmåga att förvalta, utvidga och förmedla kunskapsområdet inom vetenskapsområdet till gagn för såväl samhället som den enskilda individen.

För att möta samhällets och individens behov av sysselsättning är en viktig del av högre utbildning uppdraget att förbereda studenter inför deras arbetsliv men även att skapa självständiga individer som har förmåga att kritiskt granska, förstå och förhålla sig till sin omgivning. Olika utbildningar har olika förutsättningar inom de två uppdragen och det är viktigt att skapa en balans för att säkerställa att studenterna får båda delarna. Vissa utbildningar svarar i större utsträckning mot välkända behov på arbetsmarknaden medan andra istället skapar förutsättningar att skapa nya sysselsättningar. För de utbildningar där det finns en välkänd och tydlig koppling till arbetslivet ska det finnas samarbeten mellan lärosäte, studenter och arbetslivsföreträdare för att maximera utbildningens användbarhet. Det är dock viktigt att lärosätet tillhandahåller information avseende vilka övergripande arbetsmöjligheter det finns för studenten för att motverka särintressen från parter inom arbetslivet.

Förmågan för studenter och vetenskapspersoner att bidra till nya näringar samt att identifiera möjligheter och skapa resurser för att tillvarata dessa möjligheter är något det ska finnas stöd för inom akademien.

4.2 Studentens lärande i centrum

Ansvar för studentens lärprocess delas mellan studenten och den som undervisar. Rollen som akademisk lärare innebär särskilda krav kopplade till syftet med högre utbildning. För att en student ska få bästa möjliga utbildning är det viktigt att kunskapen förmedlas av vetenskapligt eller konstnärligt kompetenta lärare. Precis lika viktigt är att den som undervisar har gedigen högskolepedagogisk kompetens. Allt som lärs ut inom ramen för högre utbildning ska vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund. Likväl ska alla läraaktiviteter och den undervisning som sker vara förankrad i vetenskap och beprövad erfarenhet om lärande. För att säkra nödvändig kompetens måste högskolepedagogisk utbildning vara obligatorisk och återkommande för undervisande personal. All utbildning som leder till examen måste även planeras och genomföras med tydlig förankring i de nationella examensmålen. **Ansvar** för studentens lärandeprocess delas mellan studenten och den som undervisar eller handleder. Rollen som akademisk lärare innebär särskilda krav kopplade till syftet med högre utbildning. För att en student ska få bästa möjliga utbildning är det viktigt att kunskapen förmedlas av vetenskapligt eller konstnärligt kompetenta lärare. Precis lika viktigt är att den som undervisar eller handleder har gedigen högskolepedagogisk kompetens. Allt som lärs ut inom ramen för högre utbildning ska vila på vetenskaplig grund, konstnärlig grund eller beprövad erfarenhet. Likväl ska alla läraaktiviteter och den

undervisning och handledning som sker vara förankrad i vetenskap och beprövad erfarenhet om lärande. För att säkra nödvändig kompetens måste högskolepedagogisk utbildning vara obligatorisk och återkommande för undervisande och handledande personal. All utbildning som leder till examen måste även planeras och genomföras med tydlig förankring i de nationella examensmålen.

Det är viktigt att de undervisningsformer som används är relevanta för utbildningen och varierar för att studenten på bästa sätt ska kunna ta till sig kunskapen. Självstudier får aldrig utgöra huvuddelen av utbildningarna. Självstudier utan handledning ger studenterna sämre möjligheter att utveckla det analytiska och kritiska tänkande som högre utbildning kräver. Det är viktigt att de undervisningsformer som används är relevanta för utbildningen och varierar för att studenten på bästa sätt ska kunna ta till sig kunskapen. Självstudier utan tillräcklig handledning ska aldrig förekomma, eftersom detta ger studenterna sämre möjligheter att utveckla det analytiska och kritiska tänkande som högre utbildning kräver. För utbildning på grund- och avancerad nivå, utom vid självständiga arbeten, får självstudier aldrig utgöra huvuddelen av utbildningen.

4.3 Kvalitetssäkring

Kvalitetsarbetets syfte är att säkra och stärka möjligheten för studenter att tillgodogöra sig utbildning av hög kvalitet inom alla nivåer av högre utbildning. Genom kvalitetsarbetet ska dels en hög lägsta nivå garanteras men främst ska kvalitetsarbetet stärka utvecklingen av utbildningens innehåll och genomförande. Då den akademiska verksamheten bedrivs i en internationell kontext följer det att kvalitetsarbetet också gör det.

Lärosätet bär ansvaret för kvalitetsarbetets genomförande. Lärosätet ansvarar för att självständigt utveckla ett kvalitetsarbete grundat på den vetenskaplighet som ska känneteckna alla delar av den akademiska verksamheten. Lärosätena ansvarar för att ta fram en egen definition på kvalitet som utgår från lärosätets förutsättningar och särart. Denna kvalitetsdefinition måste utgå från studenternas perspektiv och intressen. Studenterna spelar en central roll i alla delar av kvalitetsarbetet och särskilt i dess planering, genomförande, analys och uppföljning.

4.4 Examination

För att studenter ska kunna uppnå lärandemålen är det viktigt att utbildningen och examinationen utformas på ett tydligt sätt i relation till målen. Examinationerna ska utformas så att det är möjligt för studenten att redogöra för att målen uppnåtts. Lärosäten ska sträva efter en variation av examinationsformer. Studentens lärande ska alltid vara den primära utgångspunkten vid utformande av examinationsupplägg, dock måste rättssäkerheten alltid vara säkerställd. Examination och betyg ska alltid kunna

omprövas. Vid och inför examination är transparens, förutsägbarhet och anonymitet viktiga rättssäkerhetsfrågor för studenten. Det betygssystem som tillämpas måste vara ändamålsenligt för utbildningen i fråga och underlätta mobilitet. Vid utformandet av utbildningsprogram ska kunskaper och färdigheter som är avgörande för progression säkerställas genom examination. **Doktorander ska aldrig själva bära ansvaret att finansiera eller kvalitetssäkra sin disputation.**